

Heikki Heimonen

NUOREN KASVUN TUKEMINEN URHEILUHARRASTUKSESSA

Opinnäytetyö
Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto
Yhteisöpedagogikoulutus

2025



**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Yhteisöpedagogi (AMK)
Tekijä/Tekijät	Heikki Heimonen
Työn nimi	Nuoren kasvun tukeminen urheiluharrastuksessa
Työn tilaaja	Juniori-Jukurit
Vuosi	2025
Sivut	40 sivua, liitteitä 1 sivu
Työn ohjaaja(t)	Tommi Pantzar

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin nuorten kasvatusta ja kasvun tukemista urheiluharrastuksessa. Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville se, kuinka nuoren kasvun tukeminen toteutuu nuorten vanhempien kokemana. Tutkimus toteutettiin haastattelemalla urheilua harrastavien nuorten vanhempia. Tutkimus toteutettiin Mikkelissä, johon osallistui paikallisissa urheiluseuroissa harrastavien nuorten vanhempia. Tutkimuksessa vastattiin yhteen kattavaan ja laajaan tutkimuskysymykseen, jonka avulla voitiin saada selville nuorten kasvatuksen toteutumista urheiluseurassa nuorten vanhempien näkökulmasta.

Tutkimuksen teoreettisessa viitekehyksessä määriteltiin nuorten kasvatukseen liittyviä alakäsitteitä – kasvatusta ja nuorisokasvatusta. Lisäksi viitekehyksessä on avattu tärkeitä nuorten kanssa toimimiseen liittyviä käsitteitä, kuten myötätuntoinen valmentaminen, arvot, vuorovaikutus, tunteet ja motivointi. Tutkimus on toteutettu avoimena haastattelumuotona, jossa on haastateltu kolmea urheiluseurassa harrastavan nuoren vanhempaa, kolmessa eri urheilulajissa. Tässä tutkimuksessa on käytetty laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta. Näin tutkimuksessa on päästy ymmärtämään ilmiötä ja sitä, mistä ilmiössä on kyse. Laadullinen tutkimus on myös auttanut saamaan mahdollisimman syvällisen näkemyksen tutkittavasta ilmiöstä.

Haastatteluiden analyysin perusteella tulokset ovat luokiteltu kolmeen teemaan, joiden perusteella on voitu todeta, että nuorten kasvatusta ja kasvun tukemista tapahtuu urheiluseuroissa vaihtelevasti ja eri tavoin. Kasvatuksessa ja kasvun tukemisessa on tutkimuksen mukaan suuria eroja lajien, seurojen ja seurakulttuurien välillä. Suurin vaikuttava tekijä nuorten kasvatuksessa ja sen tukemisessa urheiluharrastuksessa on tutkimuksen pohjalta erilaiset seurakulttuurit ja seuratyöntekijöiden omat näkemykset, kokemukset ja ymmärrys nuoren kasvatuksesta, kasvun tukemisesta ja nuorten kanssa toimimisesta.

Avainsanat: nuorisokasvatus, urheiluseuratoiminta, arvot, liikuntakasvatus

Degree title	Bachelor of Humanities
Author (authors)	Heikki Heimonen
Thesis title	Supporting young growth in youth sports hobbies
Client of the work	Juniori-Jukurit
Time	2025
Pages	40 pages, 1 appendix page
Supervisor	Tommi Pantzar

ABSTRACT

The aim of the study was to collect experiences from parents of young people who participate in local sports clubs in Mikkeli. The research question was wide and comprehensive, and it aimed at studying the parent's perspective to the implementation of youth education in a sports club.

The theoretical framework of the study defines sub-concepts related to the upbringing of youth – education and youth education. In addition, the framework describes important concepts related to working with youth, such as compassionate coaching, set of values, interaction, emotions and motivation. This research was conducted in an open interview format in which three parents of young people participating in three different organised sports were interviewed. Qualitative research method was chosen for this study to gain full understanding and in-depth insight of the studied phenomenon.

Based on the analysis of the interviews, the results have been categorised into three themes which lead to the conclusion that the upbringing of young people and supporting their growth varies both in frequency and quality in sports club. There were major differences in education and growth support between sports, sports clubs and club cultures. According to the research, the most significant factors influencing the education and supporting the growth of young people in sports were different club cultures and club workers own views, experiences and understanding of raising young people, supporting their growth and working with them.

Keywords: youth education, sports club activities, set of values, physical education

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	5
2	KASVATUS	7
2.1	KASVATUS KÄSITTEENÄ	8
2.2	NUORISOKASVATUS	9
3	MYÖTÄTUNTOISEN VALMENNUSKULTTUURIN VOIMA	10
3.1	ARVOT LIIKUNTAKASVATUKSESSA	14
3.2	URHEILUSEURA KASVUN YMPÄRISTÖNÄ.....	15
3.3	MOTIVAATION JA ILMAPIIRIN LUOMINEN VALMENNUKSESSA	17
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	19
4.1	TUTKIMUKSEN KOHDE JA KOHDEJOUKKO	19
4.2	TUTKIMUSKYSYMYKSET JA TUTKIMUKSEN TAVOITE	20
4.3	TUTKIMUSOTE JA AINEISTONKERUUMENETELMÄ	20
4.4	AINEISTON ANALYYSI	24
5	TULOKSET	25
5.1	ARVOJEN EROT JA NIIDEN TOTEUTUMINEN	25
5.2	KASVUN TUKEMINEN NUOREN HARRASTUKSESSA	27
5.3	ISOJA ASIOITA TAPAHTUU NUORUUSIÄSSÄ.....	29
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	32
7	POHDINTA	35
	LÄHTEET	37
	LIITTEET	
	LIITE 1. HAASTATTELURUNKO	

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön lähtökohtana on tutkia nuoren kasvatusta ja kasvun tukemista urheiluharrastustoiminnassa sekä sen toteutumista. Urheilua harrastavien nuorten vapaa-aika kuluu entistä enemmän nuoren valitseman urheilulajin parissa ammattimaisessa valmennuksessa erilaisissa urheiluseurassa. Yli 90 prosenttia lapsista ja nuorista liikkuu säännöllisesti yli 9 000 urheiluseuran toimesta. Näissä seuroissa harrastaa yli 420 000 lasta nuorta eri urheilulajeja. Urheilu on suomessa vahva kulttuurinen instituutio, jolla on yhteiskunnallista arvostusta ja sen odotetaan myös toimivan ja tuottavan ennalta sovittuja vaikutuksia yhteiskuntaan. (Lämsä 2009, 15.) Lapsen ja nuoren kasvatuksen pohja tulee lähtökohtaisesti kodin arvoista ja opeista omilta vanhemmilta tai huoltajilta sekä koulusta. Tommi Hoikkala (2010) kertoo tämän ajan yhden suurimmista paradokseista kuitenkin olevan se, että kasvatusta näytetään kadonneen sanan yksinkertaisessa merkityksessään. Tämä viittaa siihen, että Suomessa tehtävässä mittavissakin pedagogisissa ja didaktisissa tutkimuksissa tutkitaan aina etupäässä oppimista mutta ei kasvatusta. Ristiriitaa esiintyy, kun valtaosa nuoren kasvamisesta ja tärkeimmästä oppimisesta tapahtuu kuitenkin perinteisen kouluinstituutioiden ulkopuolella kuten tässä tapauksessa nuorten urheiluharrastuksessa. (Hoikkala 2010, 7.)

Tämän tutkimuksen aihe kehittyi ajankohtaisista ja yhteiskunnallisista keskusteluista ja kirjoituksista nuorten urheiluharrastuksista sekä niiden tärkeydestä, ja tähän liittyvään aiheeseen nuorten kasvatuksesta ja sen toteutumisesta. Haasteet ja velvollisuudet kasvatuksessa ja sen toteuttamisessa ulottuvat myös perheen ja koulun ulkopuolelle, kuten nuorten harrastustoimintaan. Vuohelainen ja Tapio (2017) toteavat nuorten parissa tehtävän työn kuten harrastustoiminnan, olevan perusluonteeltaan aina kasvatustyötä. Tässä nuoren ja aikuisen välisessä kohtaamisessa aikuisen on omaksuttava erilaisia rooleja. Näistä rooleista kasvattajan rooli on yksi tärkeimmistä. Kasvatuksen tulisi näyttäytyä käytännössä tavoitteellisena nuorten hyvinvoinnin ja kasvun tukemisena. Kasvun tukeminen, esimerkiksi nuortenurheiluharrastuksessa, tulisi näkyä myös elämänhallintaan ja taitoihin liittyvänä ohjauksena. (Vuohelainen & Tapio 2017, 289.)

Nuorten urheilussa on yleensä aina kolme tekijää: nuori, vanhemmat ja valmentaja. Valmentaja tarvitsee nuoria harrastajia toteuttaakseen omaa työtään tai harrastustaan eli valmentamista. Vanhemmat taas haluavat aina oman nuorensa parasta, joskus liiankin innokkaasti, kun he ohjaavat valmennusta ja omaa nuortaan hänen harrastuksessaan. Vaarana tässä voi olla se, että nuoren oma mielipide jää liian usein liian vähälle huomiolle. (Jaakkola, Liukkonen & Sääkslahti 2017.) Nuoren urheiluseuraharrastaminen lisää yleensä nuoren omaa hyvinvointia, johon kuuluu myös oman lahjakkuuden etsimistä, tunnistamista ja ilmaisemista. Onkin erittäin kasvattavaa kuulua johonkin ryhmään, jolla on yhteisiä tavoitteita. Urheiluseuroissa yhdistyvät tehokkaasti kasvattaminen ja harrastaminen. Näissä lapset ja nuoret saavat aikaa, huomiota ja tukea toisilta nuorilta ja ohjaajilta tai valmentajilta. (Hellström 2010, 36.)

Hoikkalan ja Sellin (2008) mukaan liikunta- ja urheiluseurojen verkosto peittää lähes koko maan ja luo näin ollen lähes jokaiselle nuorelle mahdollisuuden osallistua niiden tarjoamaan toimintaan. Liikunnan ja urheilun seuratyö onkin maan laajin vapaamuotoinen nuorisotoiminnan muoto ja nuorten sosiaalistamisjärjestelmä. (Hoikkala & Sell 2008, 299.)

Kasvatuksen merkitys nuoren urheiluvalmennuksessa ja harrastustoiminnassa on merkittävä. Aiemmissä tutkimuksissa nuorten kasvatukseen urheiluseuroissa liittyviä aiheita on käsitelty paljon valmennuksen näkökulmasta. Näissä tutkimuksissa haastatteluiden kohteena ovat olleet valmentajat ja seurojen työntekijät sekä heidän näkemyksensä kasvatuksen toteutumisesta eri tavoilla nuorten urheiluvalmennuksessa.

Niilo Konttinen (2024) kertoo urheiluseurojen roolista nuorten kasvun tukijana. Hänen mukaansa rooli on todella merkittävä, koska nuoren harrastaminen urheiluseurassa edistää parhaimmillaan hänen psykososiaalista kasvamista ja mielen hyvinvointia. Konttisen mukaan on tärkeää, että urheiluseurat pystyisivät tarjoamaan nuorille varsinaisen urheiluosaamisen lisäksi virikkeellisen, turvallisen ja kannustavan oppimisympäristön. Tässä ympäristössä nuorella olisi mahdollisuus oppia tärkeitä elämäntaitoja, joista

olisi käyttöä nuoren arjessa myös tulevaisuudessa. (Konttinen 2024, Kihu.fi.) Konttinen (2024) on tutkinut asiaa valmennuksen ja valmentajien näkökulmasta. Kyseisessä tutkimuksessa yhdessä Huippu-urheilun instituutin Kihun kanssa on haastateltu urheiluseurojen valmentajia ja seuratyöntekijöitä. Kihun kohtaava valmentaja -hanke tuo erinomaisesti esiin valmentajien näkökulman nuorten kasvun tukemiseen, mutta tutkimus ei kerro nuorten vanhempien kokemuksia aiheesta. (Konttinen 2024, Kihu.fi.) Tämän tutkimuksen tavoitteena on saada vastauksia ja kokemuksia nimenomaan nuorten vanhemmilta siitä, kuinka kasvatus ja kasvun tukeminen urheiluseuroissa ja urheiluvalmennuksessa toteutuu heidän kokemanaan.

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin nuoren kasvun tukemisen toteutumisesta urheiluharrastuksessa. Tutkimus on laadullinen tutkimus, joka toteutettiin avoimena haastatteluna urheiluseuroissa harrastavien nuorten vanhemmille ja huoltajille. Lisäksi tutkimuksessa käytettiin tukena aiheeseen liittyviä teorioita ja käsitteitä. Työn tilaajana toimi alun perin Juniori-Jukureiden U-16-joukkue. Haastatteluihin ei kuitenkaan saatu tarpeeksi osanottajia, joten tutkimus toteutettiin haastattelemalla kolmesta eri urheilu- ja joukkuelajista nuorten vanhempia. Lopulta tämä vaihtoehto osoittautui tutkimuksen kannalta toimivammaksi, koska nyt saatiin vertailua kasvun tukemisesta myös eri urheilulajien välillä.

2 KASVATUS

Kasvatus on yhtä vanha ihmisen elämäntätöön liittyvänä ilmiönä kuin inhimillisen elämän muodot ylipäätään. Se on ollut ominaista kaikilla kansoilla kaikkina aikoina. Kasvatus on kuulunut inhimillisen vuorovaikutuksen kaikkein alkuperäisimpiin muotoihin ja sillä on samoja piirteitä kaikissa eri kulttuureissa. (Siljander 2002, 12.) Kasvatuksessa kasvattajalla on valtava rooli. Kasvattaja on ensisijaisesti aina kasvatettavan maailmansuhteen tulkki. Hän on kasvun auttaja, jonka tulisi aina ottaa kasvatustoimissaan kasvatettavan kaikki näkökulmat huomioon. (Värri 2000, 29.)

2.1 Kasvatus käsitteenä

Kasvatus käsitteenä ja sen ymmärtäminen eivät ole vaikeita ihmiselle. Kaikki tietävät suurin piirtein sen, mitä kasvatuksella yleisesti tarkoitetaan, missä sitä tehdään ja mikä sen pääasiallinen merkitys on. Jos taas kasvatus pitäisi jollakin lailla määritellä, muuttuu monelle arkikielessä itsestään selvä asia ongelmalliseksi. Miten voitaisi perustella ja mitä kriteereitä voitaisi asettaa, jotta osattaisi tunnistaa jokin ilmiö kasvatukseksi? Mikä oikeuttaa nimeämään, minkä tahansa toiminnan juuri kasvatukseksi, ja onko kasvatus ylipäättään määriteltävissä oleva ilmiö? (Siljander 2002, 24.)

Siljanderin (2002) mukaan kasvatus tulisi aina ymmärtää toimintana eikä prosessina. Se on tavoitteellista, tarkoituksellista ja tietoista toimintaa, joka on riippuvaista ihmisen omasta aktiivisuudesta ja niin sanotusta kasvattavasta vaikutuksesta saavuttaakseen tietoisia tavoitteita ja päämääriä. Kasvatustoiminnassa tulisi pyrkiä tietoisesti vaikuttamaan kasvatettavan kasvu- ja sivistysprosessiin. Tämän periaatteen mukaan kasvatus on esimerkiksi nuoren kohdalla tarkoituksellista vaikuttamista, eli intentionaalista. Kasvatustoiminta on tavoitesuuntautunutta, kun kasvatuksen päämäärä on avoin. Me emme voi ennalta sanoa, mikä on kasvatustoiminnan lopputulos. Kasvatus onkin sitoutuneena olemassa olevaan elämänmuotoon. Se on usein spontaania, välitöntä toimintaa, mitä ei aina tietoisesti ajatella. Kasvattaja ei aina toimi tietoisesti, eikä välttämättä tunnista oman toimintansa motiiveja. Myös toiminnan tavoitteet voivat olla usein kasvattajalle itselleen epätietoisia. Tämän lisäksi monilla toiminnoilla ja teoilla voi olla merkittävä kasvattava vaikutus esimerkiksi nuoreen, vaikka niitä ei olisi ensi sijassa ajateltu lainkaan kasvatusteoiksi. Tästä taas käytetään nimeä funktionaalinen kasvatus, joka toteuttaa kasvatuksellisia tehtäviä ilman tietoista tarkoitusta. (Siljander 2002, 24–26.)

Siljanderin (2014) mukaan kasvatustoimintaan sisältyy myös suuri paradoksi. Tämä on ristiriitaista, koska kasvattajan vaatimus merkitsee aina jonkinasteista pakkoa tehdä asioita tietyllä tavalla. Tällöin tapahtuu luonnollisesti vapauden ja itsenäisyyden rajoittamista ja jopa pakkoa, vaikka kasvatustoiminnan tavoitteena tulisikin aina olla edistää vapautta ja

kasvatettavan nuoren itsenäisyyttä. Tämän ristiriidan ydin on siinä, että kasvatuksen tehtävänä on tehdä itsensä tarpeettomaksi ja vapauttaa kasvatettava siitä ohjausvallasta mitä kasvatusta nuorelle merkitsee. Kasvatuksessa siis kaikki toimenpiteet tulisi tähdätä siihen, että kasvatettavasta tulisi itsenäinen ja itsemääräytyvä subjekti. Tämän pedagogisen paradoksin muotoili jo aikoinaan Immanuel Kant (1803): ”Kasvatuksen suurimpia ongelmia on, kuinka alistuminen pakkoon voi palvella vapautta? Miten kultivoida vapautta ”pakolla”? (Siljander 2014, 30–31.)

2.2 Nuorisokasvatus

Hellströmin (2010) mukaan nuorisokasvatus on nuoruuden ikävaiheen kasvatusta pohtiva ikäkausipedagogiikka. Sitä voidaan pitää osana kasvatustieteellistä tutkimusta ja samalla myös osana käytännön kasvatustyötä nuorten keskuudessa. Nuorisokasvatuksen yhtenä tärkeänä tehtävänä on selvittää sitä, kuinka nuoruuden ikävaihe tulisi ottaa kasvatuksessa yleisesti huomioon ja kuinka ihmisen nuorena oleminen vaikuttaa hänen omaan asemaansa kasvatuksessa. (Hellström 2010, 195.) Juha Nieminen (2010) kertoo nuorisokasvatuksen tarkoittavan kaikkea sitä yhteiskunnassa harjoitettavaa kasvatustoimintaa, minkä tarkoituksena on ohjata ja tukea nuoren kasvua ja oppimista. Käytännössä nuorisokasvatus toteutuu nuoren kasvuympäristössä eli perheessä, koulussa ja oppilaitoksessa, liikuntaharrastuksissa ja itse nuorisotyössä. Tässä modernissa yhteiskunnassa nuorisokasvatus on eriytynyt ja hajautunut lukuisten eri ammattikuntien ja toimijoiden tehtäväksi. (Nieminen 2010, 31–32.)

Nuoruus on tunnetusti kasvatuksellisesti haastava, ellei haastavin ikävaihe. Kasvattaminen voi ottaa koviin toisaalta puberteettiin kuuluvien luontaisten muutosten vuoksi, mutta myös toisaalta siihen liittyvien kehitystehtävien vuoksi. Nuorten on irtauduttava vanhemmistaan ja päästävä eroon heihin kohdistuneesta riippuvuudesta. Tämän vuoksi nuorisokasvatuksessa tulisikin ymmärtää nuoren voimakas halu tulla toimeen omillaan. Tässä vaiheessa nuori tarvitsee tilaa ja omaa reviiriään. Toisaalta samalla kun nuorelle

annetaan tilaa, on häntä myös osattava suojella ja määriteltävä rajat. (Hellström 2010, 195.)

Kun nuori rakentaa omaa identiteettiään tulisi nuorisokasvatuksessa tarjota nuorelle mahdollisuuksia perehtyä mahdollisimman laajasti erilaisiin vaihtoehtoihin. Nuori tarvitsee tilaisuuksia kehittyä ja oppia tuntemaan rajansa ja mahdollisuutensa elämässä. Nuori tarvitsee kehittyäkseen toisia nuoria, mutta myös aikuisia. Aikuisten tulisi reagoida nuoren rikkomuksiin ja ongelmatilanteisiin leimaamatta nuorta. Kiukkuinen ja kapinoiva nuori tarvitsee rajoja ja ennen kaikkea läsnä olevaa aikuista. (Hellström 2010, 196.)

Nuorisokasvatuksessa ja nuorten kanssa työskentelyssä tärkeää on nuoren kohtaaminen. Tässä aikuinen on aina positiivisesti kiinnostunut nuoresta ja nuoren kuulumisista. Aikuisen pelkän läsnäolon tulisi olla ammatillinen, vaikka se ei aina siltä näyttäisikään. Nuorisokasvatuksessa ja siinä tehtävässä työssä aikuinen altistaa itsensä nuorten pariin ja on aina valmistautunut siihen, että hän ei välttämättä tiedä sitä mitä on tulossa. Aikuisen tulisi voida luottaa omaan intuitioonsa ja tarvittaessa muuttaa suuntaa nopeastikin. Nuorten kanssa toimiessa tulee pystyä sietämään prosessia, minkä lopputulemaa hän ei välttämättä edes itse näe. Nuorisokasvatuksessa aikuinen on nuoren luotettava kumppani, joka säästää nuoren polkua ja sen kulkemista yhteiseen suuntaan. Aikuisella pitää olla taitoa puuhaila kaikenlaista, mihin nuoren olisi helppo tarttua, liittyä ja tulla osalliseksi. (Sinisalo-Juha 2024, 105–106.)

3 MYÖTÄTUNTOISEN VALMENNUSKULTTUURIN VOIMA

Myötätunto on kykyä huomata, havaita ja ymmärtää toisen ihmisen tilannetta ja tunnetilaa. Myötätunto on tunneyhteyttä, missä ihmisellä on tunnetta, sympatiaa ja halua toimia toisen ihmisen puolesta. Se on myös toimintaa, jossa tehdään konkreettisia tekoja toisen hyvän edistämiseksi. Myötätunto on englanniksi compassion. Tämä on sanana mainio käsite. Sana passion viittaa intohimoon ja kärsimykseen, mistä myötätunnossa kyse, eli vahvasta energiasta ja vahvoista tunteista. Myötätuntoa lähellä on empatia, mutta se eroaa myötätunnosta, koska myötätuntoon kuuluu myös motivaatio, eli halu auttaa sekä varsinainen auttamisen teko. (Pessi ym. 2017, 13–15.)

Sami Kokko (2017) kertoo urheiluseuroissa tapahtuvan kasvatuksen luokiteltavan epävirallisen kasvatuksen piiriin, koska ne toimivat virallisten kasvatustieteiden ulkopuolella, ilmentäen paikallista kasvatuskulttuuria. Epävirallisuutta vahvistaa myös se, että valmentajat ja ohjaajat toimivat pääasiassa vapaaehtoisina ilman pätevyysvaatimuksia. Urheiluseuroissa tapahtuvaa kasvatusta pidetään siis yleisesti prosessina, joka tapahtuu ihmisen jokapäiväisessä elämässä ilman ennalta määrättyjä tavoitteita ja usein myös huomaamatta ikään kuin sivutuotteena. On kuitenkin todettu, että epävirallinen oppiminen ja kasvatustiete sisältää myös järjestelmällisiä oppimistavoitteita. Oppimiseen käytetään aikaa ja sitä tuetaan. (Kokko 2017, 122–123.)

Suomen valmentajat ry:n (2024) mukaan nuorten urheilun parissa toimivien aikuisten tulisi ymmärtää oma esimerkkiroolinsa ja vastuu toiminnan laadusta. Toiminnan tulisi aina tukea nuoren terveellistä ja turvallista kasvua ja kehitystä samalla muistaen, että vastuu nuoren kasvatuksesta kuuluu lopulta nuoren omille vanhemmille ja huoltajille. Valmentaja kuitenkin tukee parhaansa mukaan nuoren kasvatusta urheiluharrastuksessa ja hänellä onkin oikeus saada toimintaan seuran, vanhempien ja kaikkien muiden toimijoiden täysi tuki. Ilmapiiri urheiluseurassa rakentuu kuitenkin loppujen lopuksi kaikkien toiminnassa mukana olevien aikuisten antamalla panostuksella. Aikuisten vastuulla on luoda avoin vuorovaikutus nuoren kasvun ja urheiluharrastuksen tukemiseksi. (Suomen valmentajat.fi. 2025.)

Suomalaisessa joukkueurheilukulttuurissa on pitkään eletty koko joukkueen ehdoilla. Tämä tarkoittaa sitä, että valmennuksen ja koko seuran painopiste on yhteispelin kehittämisessä, erilaisissa taktisissa aspekteissa ja pelistrategioissa. Näillä tavoilla toimia on toki myös menestytty vuosia joukkueurheilun kansainvälisellä huipulla. Viime vuosina on kuitenkin herännyt huoli siitä, kun valmennetaan joukkuetta, niin yksilöiden kehittäminen jää liian vähälle huomiolle. On kuitenkin huomioitavaa, että menestyvä joukkue muodostuu aina mitä erilaisimmista yksilöistä. Kun valmennetaan kokonaisvaltaisesti, panostetaan urheilullisen ja pelillisen kehittymisen ohella

yksilön henkiseen kasvuun, jota pidetäänkin lähtökohtana urheilulliseen menestykseen. (Hämäläinen 2012, 24.)

Nyt kovan linjan valmentajakeskeisyydestä ollaan vihdoin siirtymässä urheilijaa omana persoonana kunnioittavaan valmentamiseen. Tässä mallissa valmentajan ja urheilijan välille pyritään rakentamaan vahva luottamus, missä myötätuntoinen kohtaaminen ja aina kunnioittava dialogi ovat luottamuksen rakentamisen keskiössä. Tämä tarkoittaa molemminpuolista vuorovaikutusta, jossa valmentajan monologista on siirrytty yhteiseen dialogiin. Kumpikin osapuoli osallistuu aktiivisesti ja saa oppia toisiltaan, ja missä valmentaja sekä urheilija ovat samalla tasolla. Valmentaja ei voi asettua urheilijan yläpuolelle kaiken osaajaksi ja tietäjäksi, vaan hän toimii ikään kuin urheilijan palvelijana, jonka tehtävänä on ottaa urheilijasta kaikki saatavilla oleva paras potentiaali saavuttaakseen urheilijalle paras mahdollinen lopputulos. (Hämäläinen 2021, 12.)

Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että nuorten urheiluvalmentaja ei voisi olla tiukka työssään. Tiukka ote vaatii valmentajalta rohkeutta ja sitä pitää osata käyttää taitavasti sekä luontevasti. Jos valmentaja käyttää omaa tiukkaa otettaan vain omien tarkoituspäätöksiä ajamiseen, se ei auta tekemään myötätuntoisia päätöksiä esimerkiksi ristiriitatilanteissa. Valmentajan tulisi pohtia mielessään ja taitavasti toteuttaa sen, milloin olisi missäkin tilanteessa ja olosuhteissa aika myötätuntoiselle toiminnalle ja milloin olisi aika ilmentää tiukkaa otetta työssään. (Gilbert 2015, 484–485.)

Vankka yhteistyö ja toisilta oppiminen liittyvät vahvasti nuoren urheiluharrastamiseen. Urheiluseurassa ja seurajoukkueissa yhteisössä harjoitteleva nuori oppii asioita, jotka ovat nuoren elämässä selviytymisen kannalta tärkeitä. Nuori oppii sen, että elämässä pitää tehdä töitä, jos aikoo jotakin saavuttaa. Nuorelle kehittyy asennetta samalla, kun pitkäjänteinen ja sitkeä työ vie yksilöä eteenpäin hänen omassa harrastuksessaan. Tämä prosessi kehittää nuorta myös ihmisenä. Itsekuri ja vastuunotto kehittyvät, sekä samalla opitaan kärsivällisyyden taito. Tärkeä opittava asia elämässä on myös toisten ihmisten huomioon ottaminen ja heistä välittäminen. Tämä toteutuu harrastuksessa nuorella, kun hänen täytyy ottaa toiset

kilpakumppanit huomioon niin kentällä kuin sen ulkopuolellakin. Tarvitaan yhteen pelaamista lajista riippumatta. Hyvä yhteistyö tuo hyviä tuloksia, ja tämä pätee yhtä lailla urheiluun kuin elämään yleensä. Yhteistyön avulla saavutetut onnistumiset tuovat nuorelle positiivisia kokemuksia. (Hämäläinen 2012, 33.)

Positiivinen kasvatusta ja asenne urheilussa pyrkivät lisäämään toimintaan hyvää sekä tuomaan jokaisesta nuoresta harrastajasta esille hänen parhaat puolensa. Kun kasvatetaan positiivisesti, sen tulisi yhdistää korkealaatuiset ja ajanmukaiset opetus- ja kasvatuskäytänteet sekä positiivisen psykologian tuottaman tieteellisen tiedon. Näin voidaan täydentää urheiluvalmennuksessa tapahtuvaa perinteistä kasvatusta panostamalla tavanomaisten kasvatustaitojen ja -tietojen rinnalla hyvinvoinnin ja hyvän luonteen taitojen edistämiseen. Positiivinen ja myötätuntoinen kasvatusta valmennuksessa johtaa nuorten onnellisuuteen, joka taas lisää nuoren hyvinvointia. Hyvinvoiva ja onnellinen nuori on myös valmentajalle helpompi valmennettava, koska hän tutkitusti oppii ja sisäistää uusia asioita nopeammin ja ennen kaikkea paremmin. (Leskisenoja & Sandberg 2019, 17–19.)

Kotioloissa nuori tarvitsee vanhemmiltaan perustarpeidensa lisäksi kahta erityisen tärkeää asiaa, ja ne ovat rajoja ja rakkautta. Turvalliseen lapsuuteen ja nuoruuteen tarvitaan rajojen asettamista ja niiden valvomista. Lapsi ja nuori oppivat pitämään kiinni yhteisesti sovituista pelisäännöistä. Usein kuitenkin unohtamme sen, että rajojen kokeilu ja uhmakkuus kuuluvat olennaisesti lapsen ja nuoren itsenäistymisprosessiin. Tällöin lapsi tai nuori tutkivat, mitä saa tehdä ja mitä ei, mikä on oikein ja mikä väärin, mikä on hyväksi hänelle itselleen ja mikä ei. Vanhempien tehtävänä on omien elämäkokemuksiensa perusteella jakaa hänelle tätä tietoa parhaansa mukaan. Lapsi tai nuori ei kotona tai harrastuksessaan koettele vanhempia, ohjaajia tai valmentajia ilkeyttään tai pahuuttaan, vaan hän toimii kehityksensä mukaisesti. Kun lapsi tai nuori asettaa vanhempansa, ohjaajansa tai valmentajansa auktoriteetin kyseenalaiseksi ja kapinoo heitä vastaan, hän odottaa oikeasti sitä, että vanhempi, ohjaaja tai valmentaja pysyisi omassa päätöksessään ja olisi sanojensa mittaisia. Tämä koetaan päämäärätietoisuutena toiminnassa ja se luo lapselle ja nuorelle turvallisuudentunnetta. (Hämäläinen 2012, 33.)

Rakkaus puolestaan tarkoittaa lapsen ja nuoren hyväksymistä ehdoitta, hyvinä ja huonoina päivinä. Vanhemmalta, ohjaajalta ja valmentajalta tulisi saada aitoa kiinnostusta lapsesta tai nuoresta hänen omassa persoonassaan. Läsnäolon tulisi olla aitoa ja aktiivista tietäen, miten lapsi tai nuori pärjää arjessa. Tällöin lapsi tai nuori saa omaan kasvuunsa sellaisen turvan, joka auttaa häntä tulemaan omaksi itsekseen. (Hämäläinen 2012, 33.)

Myötätuntoiset lähestymistavat nuorten valmennuskulttuurissa joutuvat kamppailemaan vaikeiden ja joskus mutkikkaidenkin asioiden kanssa, kuten järjestyksenpidon, oikeuksien, vapauden, suojelemisen ja konfliktien kanssa. Myötätuntoinen valmennus ei olekaan mikään pehmeä versio valmentajan ystävällisyydestä tai nöyrää alistumista ja heikkoutta. Myötätuntoinen valmennus on tärkeiden yhteiskunnallisten ja henkilökohtaisten asioiden, ongelmien ja vaikeuksien näkemistä tietystä suunnasta tietty ajattelutapa sisäistettynä mieleen. (Gilbert 2015, 486.)

3.1 Arvot liikuntakasvatuksessa

Kalervo Ilmanen (2017) kertoo, että eri tieteenalat tarkoittavat arvoilla eri asioita ja ne mielletään yleensä opittuina, pysyvinä ja tavoitteita koskevinä valintoina. Urheilussa ja liikunnassa terveys ja hyvä kunto ovat suomalaisessa yhteiskunnassa yleisesti hyväksytyt arvojen kokonaisuus, jonka eteen ja tavoittelemiseksi ihmiset tekevät elämässään valintoja. Sosiaalisissa arvoissa on keskeistä ihmisten valintojen kuvaaminen, jotka perustuvat normiohjaukseen tai yleisesti hyväksi katsottuihin tavoitteisiin yhteisössä. Viime vuosina on ollut nähtävissä, että hyveajattelu on otettu arvolähtökohdaksi kasvatukseen ja kasvatustieteeseen yleisesti. Hyveajattelussa uskotaan, että oikeanlainen kasvatusta antaa ihmiselle hyvän elämän, koska se mahdollistaa ihmisen piilevien kykyjen aktivoitumisen. Ihmisellä on kyky ajatella, joten kasvatuksen päämääränä on tiedon hankkimisen ja ilmaisun kautta älykkyyden, tunteiden ja tahdon kehittäminen yksilötasolla. (Ilmanen 2017, 42.)

Koulumaailmassa arvoja ohjaavat tiedostetut ja tiedostamattomat arvot, jotka heijastavat aina omaa aikaansa ja kuvaavat ihmisten tärkeäksi näkemiä ominaisuuksia ja asioita. Valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa ja sen perusteissa kehoitetaan kouluja ottamaan huomioon ihmisen suhde itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, kulttuuriin, tietoon, työhön, luontoon ja uskontoon. Arvo- ja moraalikysymysten pohtimisen tärkeyttä korostetaan. Kuitenkin arvojen ja kasvatustavoitteiden erittelemineen on koettu vaikeaksi, ja ne ovat myös asiasisällöltään usein päällekkäisiä, koska ne liittyvät samoihin asioihin. Sekä kasvatustavoitteissa, että koulujen opetussuunnitelmissa arvot liittyvät sosiaalisuuteen, vastuuseen, itsetuntoon, tietoihin ja taitoihin, luontoon ja suvaitsevaisuuteen. (Heikinaro-Johansson ym. 2002, 105–106.)

Kuten kouluissa, myös nuorten urheiluharrastuksissa ja urheiluseuroissa arvokasvatuksen keskeinen haaste on se, millä tavoin ylhäältä kasvatetaan tiettyyn kulttuuriseen arvoperinteeseen ja toisaalta pitäisi samalla edistää ja ottaa huomioon jokaisen yksilön mahdollisuus sen kriittiseen arviointiin. Eeva Kallion (2005) mukaan arvokeskustelu on se väline, jonka avulla pystytään sitoutumaan yhteisiin tavoitteisiin ja samalla luomaan jotakin uutta. Arvokasvatus ei voi kuitenkaan olla mikään irrallinen käytäntö, vaan se pitäisi liittää kaikkeen esimerkiksi koulussa tai urheiluseurassa tapahtuvaan toimintaan. Arvokasvatus ei voi olla mitään näennäistä kasvatusta, vaan sen tulisi heijastua vahvasti arjen toimintaan. Näin se ei ole ristiriidassa itse toiminnan sisällön, esimerkiksi nuorten valmentamisen kanssa. Kasvattajien toiminnan ja valmentamisen välillä tulisi aina vallita johdonmukaisuus tai muutoin on vaarana toiminnan kulissimaisuus ja tekopyhyys. (Kallio 2005, 19.)

3.2 Urheiluseura kasvun ympäristönä

Nuorelle urheilu ja seuratoiminta ovat hyvä kasvatusväline jo itsessään, koska se on melkein poikkeuksetta aina motivoitunutta ja aktiivista toimintaa, joka pitää sisällään runsaasti erilaisia kasvatustilanteita. Urheilussa valmentajan ja urheilijan välillä on yleensä kiinteä vuorovaikutussuhde ja urheilu tuo nuorelle myös järjestelmällisyyttä elämään. Lisäksi urheilu on lähes aina jollain lailla tavoitteellista ja sitä kautta motivoivaa toimintaa. (Hoikkala & Sell 2008, 303.) Nuoren urheiluseurassa tapahtuvassa kasvatuksessa valmentajan/ ohjaajan on kuitenkin otettava huomioon vuorovaikutussuhteen epätasavertaisuus.

Kasvatus ja siinä tapahtuva vuorovaikutus ei voi rakentua samalla tavalla kuin täysi-ikäisten aikuisten välinen sosiaalinen vuorovaikutus, koska kasvatettava nuori ei ole vielä saavuttanut aikuisuuteen liitettävää toiminnallista kompetenssia. (Siljander 2014, 30.)

Valmennuksen pedagogiikka tarkoittaa kaikkea vuorovaikutusta valmentajan ja urheilijan välillä (Hakkarainen ym. 2009, 333). Vuorovaikutus ja osallistuminen kytkeytyy saumattomasti myös tunteisiin, jotka ovat ihmisen perustavia välineitä olla yhteydessä toisiinsa. Onnellisuus on esimerkiksi yhteistyön tunne, kun taas suuttumus on konfliktin tunne. Pelko on turvattomuuden ja vaaran tunne. Kaikki tunteet liittyvät sosiaaliseen ja kognitiiviseen toimintaan, sillä ne ohjaavat toiminnan säätelyä, tarkkaavaisuutta ja emotionaalista suhdetta toisiin ihmisiin. Tämä tuottaa tärkeitä sosiaalisen ymmärtämisen rakenteita, joista ryhmät, yksilöt ja kulttuurit ovat riippuvaisia. (Karila ym. 2006, 9.)

Valmentaja legenda Henrik Dettmannin ja Taatilan (2021) mukaan viime kädessä mikä tahansa valmentaminen kumpuaa lopulta ihmiskäsityksestä eli siitä, mitä me ajattelemme ihmisenä olemisesta. Valmentaminen määrittyy loppujen lopuksi kasvatuksesta tutuista osa-alueista kuten ohjaamisesta, välittämisestä, innostamisesta, rakastamisesta, huolehtimisesta, tunteiden näyttämisestä, kannustamisesta, kieltämisestä ja korjaamisesta sekä mahdollistamisesta. Listaa voisi jatkaa loputtomiin. Dettmannin ja Taatilan (2021) mukaan valmennuksessa on myös kyse tutkimisen ja oppimisen motiivin synnyttämisestä eri mielikuvia hyödyntäen. Kun tekninen tieto on olemassa, valmentajan tärkein tehtävä onkin auttaa nuori yksilö kasvamaan täyteen potentiaaliinsa omana ainutlaatuisena persoonana. Valmentajalle itselleen tärkein tieto on, että hän ei lopulta tiedä kaikkea. Hänen tulisi olla kuin mestariräätäli, joka oman persoonansa, mielikuvituksensa ja tietotaitonsa turvin herkästi ompelee valmennukseen tarvittavat kasvatukselliset- ja lajitaidolliset osa-alueet eheästi yhteen. (Dettmann & Taatila 2021, 298–300.)

Taru Lintunen ja Marjo Kuusela (2009) kertovat nuorten urheiluvalmennuksessa olevan tarvetta kehittää entisestään toimivaa vuorovaikutusta edistäviä malleja ja käytäntöjä. Nuorten ohjaajalla tai

valmentajalla tavoitteena täytyy olla muutakin kuin pelkän fyysisyyden tai taktisten taitojen opettaminen. Tämä tarkoittaa vuorovaikutustaitojen jatkuvaa kehittämistä, joilla voidaan lisätä vaikutusta nuorten elinikäisen liikuntaharrastuksen syntymiseen ja yleisen terveyden edistämiseen koko yhteiskunnassa. Tähän tarvitaan luotu ympäristö, joka tarjoaa nuorelle harrastajalle emotionaalista hyvinvointia, tukee turvallisuuden kokemuksia ja vähentää stressiä. Valmentajan tulisikin rakentaa nuoriin myönteinen suhde, ja osoitettava aitoa kiinnostusta kaikkia joukkueen tai ryhmän jäseniä kohtaan kunnioittavasti ja oikeudenmukaisesti oikeanlaisella vuorovaikutuksella. (Lintunen & Kuusela 2009, 180–181.)

3.3 Motivaation ja ilmapiirin luominen valmennuksessa

Valmentajan tärkeänä tehtävänä on saada nuori kiinnostumaan lajista aidosti ja saada kiinnostus jatkumaan myös tulevaisuudessa mahdollisimman pitkään. Tähän tarvitaan sisäistä motivaatiota, joka on keskeistä juuri nuoren harrastuksen sitoutumisen ja sen jatkumisen kannalta. Yleisesti harrastavalla nuorella on ollut jo syntymästään asti luontainen tapa liikkua, joten motivaatio liikkumista ja liikuntaa kohtaan on selvä. Kuitenkin myöhemmässä kehityksessä esimerkiksi murrosiän kynnyksellä nuoren ollessa 12–13-vuotias, myös ulkoiset tekijät muodostuvat tärkeiksi tekijöiksi syihin osallistua liikuntaan ja harrastamiseen. Näitä syitä voi olla mm. vertailu toisiin nuoriin, palkinnot, häviämisen pelko tai muut tärkeät asiat urheilun ulkopuolella sen hetkessä elämässä. Tämä on vaihe missä monet nuoret lopettavat harrastuksensa. Ulkoiset paineet ja motiivit koetaan liian suuriksi omiin kykyihin nähden. Suurimpia syitä nuorella lopettaa harrastus on liika kilpailullisuus ja pakonomaisuus. (Jaakkola 2009, 333.)

Kuitenkin nuori, joka tähtää tavoitteensa korkealle voi hyötyä myös ulkoisesta motivaatiosta. Tässä tapauksessa on tärkeää muistaa pitää sisäinen- ja ulkoinen motivaatio sopivassa suhteessa. Pidemmällä tähtäimellä, ja erityisesti paineen alla suorittavalla nuorella urheilijalla vaaditaan sisäisen motivaation vaalimista ja vahvistamista. (Suomen Olympiakomitea ry 2018, 21.) Sisäinen motivaatio saattaa vaikuttaa yksilölliseltä ominaisuudelta, mutta se on myös sosiaalinen ilmiö. Tämän vuoksi valmentajalla ja ilmapiirillä minkä

hän luo on keskeinen vaikutus nuoren urheilijan motivaatioon. Sisäisessä motivaatiossa nuori osallistuu toimintaan ensisijaisesti itsensä vuoksi ja tällöin motiivina osallistumiseen ovat yleensä positiiviset kokemukset ja ilo, jota urheilu tuottaa. Onkin tutkittu, että sisäisellä motivaatiolla on vain ja ainoastaan positiivisia vaikutuksia urheilijan hyvinvointiin ja itse suoritukseen. (Jaakkola 2009, 333.)

Ulkoisessa motivaatiossa toimintaan osallistutaan palkkioiden tai pakotteiden vuoksi. Toiminta on siis voimakkaasti ulkoapäin kontrolloitua ja voi olla myös todennäköistä, että toiminta on ristiriidassa nuoren urheilijan omien mieltymysten kanssa. Näitä ulkoisia motivaatioita voi olla esimerkiksi valmentajan uhkaukset, raha, palkinnot tai vaikkapa maine. Lyhyellä aikavälillä ulkoinen motivaatio voi olla tehokas motivointikeino nuorelle urheilijalle, mutta pidemmällä aikavälillä niiden positiivinen vaikutus häviää ja vaikutus kääntyy negatiiviseksi urheilevaa nuorta vastaan. (Jaakkola 2009, 333.)

Kulmakiviä sisäiseen motivaatioon ovat autonomia, koettu pätevyys sekä sosiaalinen yhteenkuuluvuus. Autonomiassa nuorella urheilijalla on tunne siitä, että hänellä on mahdollisuus osallistua ja tehdä omia valintoja toimintaa koskevilla päätöksenteoilla. Koetussa pätevydessä on uskomus omien kykyjen riittävydestä jonkin tietyn taidon suorittamiseen. Sosiaalisessa yhteenkuuluvuudessa urheilijalla on tunne siitä, että kuuluu yhtenä tärkeänä osana ryhmään. (Jaakkola 2009, 335.)

Haasteena kilpaurheilussa ja varsinkin joukkuelajeissa on liiallisen ja vääränlaisen kilpailullisen oppimisympäristön syntyminen. Eteenkin nuorena urheilijat vertaavat osaamistaan ja lajitaitojaan toinen toisiinsa. Tässä kohtaa valmentajan tehtävänä on luoda oikeanlainen motivaatioilmasto, missä yhdenkään nuoren urheilijan ei tarvitse kokea huonommuuden tunnetta. Tämä voi syntyä esimerkiksi joutumalla liian usein sosiaaliseen vertailuun tai kilpailullisiin tilanteisiin. Tärkeää nuorelle urheilijalle on onnistumisen tunteet ja elämykset sekä tunne osallistumisesta kilpailuun tai peliin. On tärkeää löytää nuorelle hänen sen hetkisen tasonsa mukaisia haasteita toteutettavaksi kilpailutilanteissa ja seurata suoritusten ja tehtävien onnistumista pelin ja

kilpailun aikana. Nuorten urheilussa menestys tarkoittaa urheilijan yleis- ja lajitaitojen sekä psykofyysisten ominaisuuksien kehittämistä, kun taas aikuisilla menestys mitataan usein vain voitoissa. Valmentajan tulisikin aina muistaa, että urheilussa nuoren menestyksen tavoittelun tulisi tapahtua aina nuoren urheilijan omilla ehdoilla eikä valmentajan itsepintaisesti asettamien tavoitteiden ja urapäämäärien perusteella. (Nikander 2009, 350–351.)

Pedagogisen rakkauden vaatimus on liitetty vahvasti myös kasvatuksen vuorovaikutukseen. Väljemmin voitaisiin puhua vahvasta eettisyyden vaatimuksesta, sillä kasvatusta on kokonaisvaltaista puuttumista toisen ihmisen elämään. Näin ollen siltä edellytetään yleensä myös eettisyyttä. Kasvatusta ei koskaan saa olla moraalitonta tai manipuloivaa sillä tavoin, että nuori johdatettaisiin tekemään jotakin joka ei ole hänen omien etujensa mukaista. Tällaisissa tapauksissa vahva aikuinen saattaa kasvattaa nuorta siihen suuntaan, että nuori ei itse sisimmässään hyväksy tätä kasvatusta, mutta myöntyy siihen pakosta. Lapsen ja nuoren kasvatusta loogisena tuloksena ei saisi olla mikä tahansa tavoitteen mukainen kasvu vaan lapsen tai nuoren aidon hyvän mukainen kasvu. (Hellström 2010, 80.) Urheiluharrastuksessa ja nuoren valmennuksessa rakkauden merkitys pitäisi ymmärtää ehdoitta nuoren elämästä ja hyvästä välittämisenä nuoren itsensä vuoksi. Käytännössä kasvattajana toimiva aikuinen näkee ja tunnistaa nuoren henkisen persoonan ja hänen todellisen olemuksensa. Kasvattaja tunnistaa arvojen luomat mahdollisuudet ja auttaa nuorta itseään näkemään ja toteuttamaan ne. (Lesojeff ym. 2013, 28.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa tulevat esiin tutkimuksen kohde ja kohdejoukko, tutkimuskysymys, tutkimusote sekä aineistonkeruumenetelmä. Luvun lopussa kerron myös, kuinka aineiston analyysi on toteutettu.

4.1 Tutkimuksen kohde ja kohdejoukko

Tutkimuskohteena on nuoret ja heidän kasvatuksensa toteutuminen ja kasvun tukeminen urheiluseurassa. Kohdejoukkona on mikkeliiläiset juniorijoukkueet. Tutkimus toteutettiin helmi-maalikuussa 2025 Mikkeliissä.

4.2 Tutkimuskysymys ja tutkimuksen tavoite

Tutkimuskysymys valikoitui vain yhteen riittävän laajaan ja avoimeen kysymykseen, joka antaa haastateltavalle mahdollisimman monipuolisen mahdollisuuden kysymysten ja ilmiön tulkitsemiselle. Tutkimuskysymys on: Miten nuorten vanhemmat/ huoltajat kokevat nuoren kasvatuksen ja kasvun tukemisen toteutuvan urheiluharrastuksessa?

Työn tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa ja kokemuksia siitä, miten nuorten kasvun tukeminen toteutuu urheiluharrastuksissa eri seuroissa, ja millä tavoin tulevaisuudessa voitaisiin vieläkin paremmin tukea nuorten kasvua urheiluseuroissa urheilijoina ja ihmisinä.

4.3 Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä

Tutkimusmenetelmällä oli tarkoitus ratkaista tutkimusongelma. Menetelmä on keino, menettelytapa tai sääntö, joilla voidaan tuoda ratkaisu ongelmaan. Menetelmän valinta edellyttää ongelman hyvää tuntemista. (Kananen 2015, 65.)

Tässä tutkimuksessa on käytetty laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta, koska tutkimuksessa on pyritty ymmärtämään ilmiötä ja sitä, mistä ilmiössä on kyse. Ihmisten asenteita ja kokemuksia on lähes mahdotonta kuvata muutoin kuin laadullisin keinoin. Tähän tarkoitukseen kvalitatiivinen tutkimustapa on tarpeeksi joustava ja ennalta määräämätön. Siinä voidaan edetä ja toimia tilanteen mukaan, jotta ilmiöstä saataisiin mahdollisimman syvälinen näkemys. (Kananen 2015, 71.)

Laadullisessa tutkimuksessa ei ole tarkoituksena etsiä varsinaista totuutta tutkittavasta ilmiöstä, vaan tavoitteena on aineistoista esiin nousseiden tulkintojen kautta avata jotakin sellaista, mitä ei ole nähtävissä suoraan itse ilmiöstä. Kananen (2015, 72) mukaan laadullinen tutkimus onkin juuri ihmisten maailmassa olevien ilmiöiden tutkimista, heidän omassa sosiaalisessa ympäristössään. Tässä tutkimuksessa on haluttu saada selville yksilöllisiä ja omakohtaisia kokemuksia nuorten vanhemmilta ja huoltajilta. Subjektiviisen

luonteen vuoksi, laadullinen tutkimusote soveltuu mielestäni parhaiten tähän tutkimukseen.

Aineistonkeruumenetelmänä on käytetty avointa haastattelua, jossa vapaalla keskustelulla aiheesta on pyritty tavoittamaan ilmiö ja saamaan ilmiöstä ymmärrys. Haastattelu sopii hyvin aineistonkeruumenetelmäksi, koska tutkimuksessa tutkitaan mielipiteitä, käyttäytymistä ja kokemuksia. Haastatteluilla on myös pystytty täydentämään ja varmistamaan kerättyä aineistoa ja tämän tulkintaa. Haastattelu toimii joustavana menetelmänä, missä tutkija voi tarvittaessa tehdä lisäkysymyksiä tarpeen mukaan ja opastaa vastaajaa, jos tarvetta ilmenee. (Kananen 2015, 143.)

Palosen ja Kylmän (2022, 284) mukaan avoin haastattelu sopii aineistonkeruumenetelmänä sellaisiin tutkimuksiin, joissa tavoitteena on saada mahdollisimman paljon syvällistä tietoa ja ymmärrystä tutkimukseen osallistuvien omista kokemuksista. Avoimesta luonteesta huolimatta haastatteluissa keskitytään tutkimuksen kannalta keskeiseen ilmiöön. Tutkimuskysymys toimii avoimessa haastattelussa lähtökohtakysymyksenä, jonka tueksi haastatteluun laaditaan jo etukäteen joitakin tarkentavia apukysymyksiä. Tärkeää on kuitenkin se, ettei apukysymykset ohjaa tutkimukseen osallistuvia sisällöllisesti. Tämän vuoksi avoimessa haastattelussa tulee välttää johdatteluvia kysymyksiä ja strukturoituja teemoja. (Palonen & Kylmä 2022, 284.)

Avoimessa haastattelussa tarvitaan ainakin kolmenlaisia kysymyksiä, kuten muissakin haastattelumuodoissa. Ensin tarvitaan ainakin yksi tutkimuskysymys, joka tässä tutkimuksessa on: Miten nuorten vanhemmat/ huoltajat kokevat nuorten kasvatuksen ja kasvun tukemisen toteutuvan urheiluharrastuksessa? Tällä kysymyksellä ohjataan koko tutkimuksen jäsentymistä. Haastattelukysymykset tai avoimessa haastattelussa ohjaavat kysymykset, eivät voi olla täsmälleen samoja kuin tutkimuskysymys. Haastattelussa tulee olla lisäksi vielä aineistolle tehtävät kysymykset, jotka liittyvät siihen, miten aineiston avulla voidaan vastata alkuperäiseen tutkimuskysymykseen. (Hyvärinen, Nikander ja Ruusuvuori 2017, 24.)

Taulukko 1. Haastattelurunko

K1	Miten näet/ koet nuorten kasvatuksen ja kasvun tukemisen toteutuvan urheiluseurassa?
K2	Millä tavoin tämä näkyy konkreettisesti toiminnassa?
K3	Kuka tai ketkä kaikki osallistuvat kasvatustoimintaan ja kasvun tukemiseen? Miten?

Haastattelun ensimmäinen kysymys viittaa suoraan tutkimuskysymykseen. Hyvärisen ym. (2017, 27–28) mukaan Kvalen (2007) haastattelumallissa on oleellista, ettei haastattelua pilkota teemaosuuksiksi, jotka on päätetty jo etukäteen. Hänen mukaansa on tärkeämpää keskittyä haastattelun vuorovaikutukselliseen kulkuun. Myös Josselson (2013) kertoo Hyvärisen ym. (2017, 27) mukaan, että haastattelijan on tärkeintä suunnata haastateltavan huomio tutkimuskysymykseen ja tämän jälkeen kuunnella kiinnostuneena ja esittää tarkentavia kysymyksiä, eikä seurata valmista kysymyslistaa.

Kysymyksen 1 jälkeen haastattelu etenee avoimena vuorovaikutukseen tukeutuvana tapahtumana. Haastattelijalla pitää huolen siitä, ettei aiheesta eksytä. Haastattelurungon kaikkiin kysymyksiin tulee saada vastaus avoimen haastattelun aikana, joten haastattelijan on oltava tarkkana, että tämä toteutuu esimerkiksi tekemällä muistiinpanoja ja merkintöjä haastattelurunkoon. Peruskysymykset on tehty valmiiksi, eikä niitä tarvitse välttämättä käyttää lainkaan, jos haastateltava ottaa aiheita itse esille vuorovaikutustilanteessa. (Hyvärinen ym. 2017, 29–30.)

Kaikki haastattelut nauhoitettiin puhelimella haastattelutilanteen helpottamiseksi. Nauhoittamalla haastattelu saadaan tilanteesta luontevampi, eikä haastattelijan tarvitse olla jatkuvasti tekemässä muistiinpanoja, vaan pystyin keskittymään luontevasti haastateltavan puheeseen ja esittämään tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä. Haastattelut olivat kestoltaan noin 45 minuuttia. Ruusuvuoren ja Tiittulan (2005, 14–15) mukaan haastattelutilanteen nauhoittaminen mahdollistaa haastatteluvuorovaikutuksen kulun tarkastelun ja analysoimisen. Nauhoittamisen ansiosta haastatteluita voidaan raportoida tarkemmin esimerkiksi palaamalla tiettyyn kohtaan haastattelua, jos tarvitsee muisti- tai tulkinta-apua.

Haastatteluita tehtiin kolme. Tehtyjen haastatteluiden laajuus riitti saamaan vastauksia tutkimuskysymykseen. Alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoituksena oli haastatella jääkiekkoseura Jukureiden U16-joukkueen vanhempia ja huoltajia. Sopimus Jukurien kanssa oli jo tehtynä, mutta halukkaita vanhempia haastatteluun ilmoittautui ainoastaan yksi. Tein päätöksen ottaa haastateltavia mukaan tutkimukseen useammasta eri lajista aiempien kontaktien avulla. Tutkimuksessa on edustettuna jääkiekossa, jalkapallossa ja jääpallossa pelaavien tai pelanneiden nuorten vanhempia. Näin sain tutkimukseen myös lisää laajuutta yli lajirajojen.

Haastattelut toteutettiin aina kullekin haastateltavalle sopivimmassa paikassa. Haastattelupaikkoja olivat työpaikan kokoushuone, työpaikan toimisto ja kahvila. Kaikki haastattelupaikat olivat rauhallisia ja hiljaisia tiloja pitää haastattelu. Tiloissa myös säilyi haastateltavan yksityisyys kerrottujen kokemusten suhteen. Kahvilassa valittiin sopiva pöytä mahdollisimman kaukaa muista asiakkaista. Myös ajankohtana ilta oli suotuisa pitää haastattelu kahvilassa, jotta nauhoitukseen ei tullut ylimääräisiä häiritseviä ääniä. Haastattelut olivat kestoltaan noin 45 minuuttia/ haastattelu.

Haastattelujen alussa, ennen nauhoittamista, kerroin vielä kertauksena tutkimuksen aiheen ja avasin yleisesti tutkimuskysymystä. Kerroin myös yleisellä tasolla haastateltavalle mitä kasvatus ja erityisesti nuorisokasvatus on, jotta heidän olisi helpompi pysyä haastattelun aikana itse aiheessa. Kävimme myös aiheesta yleistä keskustelua ennen virallisen haastattelun alkua, jotta haastatteluun saataisiin rentoutta ja molemmin puolista luottamusta. Myös Ruusuvuoren ja Tiittulan (2005) mukaan haastattelijan ensimmäinen tehtävä on luoda hyvä ja luotettava yhteistyösuhde haastateltavaan. Tässäkin haastattelussa on käytetty konkreettisia, laajoja ja helppoja avauskysymyksiä, sekä haastattelijan empaattista asennetta haastateltavaa kohtaan. Empatian osoittaminen on tärkeää erityisesti silloin, kun toinen osapuoli kertoo jostakin itselleen ongelmallisesta kokemuksesta. (Ruusuvuori ja Tiittula 2005, 41.) Tämän tutkimuksen haastateltavilla oli myös henkilökohtaisesti jonkin verran haastavia ja ongelmallisia tilanteita

kerrottavanaan, joten empatian osoittaminen rauhoitti tilannetta ja varmasti helpotti kutakin haastateltavaa kertomaan kokemuksistaan avoimemmin.

Haastattelu toteutettiin avoimena haastatteluna, joten puheenvuoro oli pääosin haastateltavilla. Tämä toteutui hyvin, koska haastattelut soljuivat eteenpäin omalla painollaan. Haastattelijan ei tarvinnut esittää jatkuvasti lisäkysymyksiä tai ohjata haastateltavia takaisin aiheen pariin. Tosin yhdessä haastattelussa nuoren vanhempi kertoi haastattelun aluksi paljon nuorten harjoittelusta ja valmentamisesta ja siitä, kuinka nuoret ja heidän vanhempansa sitoutuvat harrastukseen. Tästä kuitenkin päästiin ohjaavilla lisäkysymyksillä hyvin takaisin itse tutkimuskysymykseen. Ruusuvuoren ym. (2005, 56) mielestä tutkimushaastattelutilanne onkin luonteeltaan tilanteen ja haastateltavan puheenvuorojen mukaan muuttuva, jossa on usein mahdotonta pitäytyä tiukoissa etukäteisohjeistuksissa.

4.4 Aineiston analyysi

Haastatteluaineisto on jatkojalostettu tekstimuotoon litteroimalla. Litteroinnissa erilaiset tallenteet kuten äänitteet haastatteluista, muutetaan tekstimuotoon mahdollisimman tarkasti. Tämän jälkeen aineisto on analysoitu, eli selvitetty mitä ilmiöön liittyvää on noussut esille tulkintojen kautta. Tämä tehdään aina pelkästään lukemalla aineistoa useampaan kertaan, samalla yrittämällä ymmärtää sitä, mitä aineisto viestii. (Kananen 2015, 160–162.) Tässä tutkimuksessa litteroitua aineistoa kertyi kolmesta haastattelusta yhteensä noin 40 sivua. Litteroinnissa nauhoituksesta jätettiin tutkimuksen kannalta epäoleellisia asioita kirjoittamatta säästäten aikaa.

Aineistoa on tiivistetty asiasisältöjen etsimisellä tekstimassasta. Asiasisällöt on nimetty sisältöä kuvaavalla sanalla, joita kutsutaan segmenteiksi.

Segmentointi tiivistää tekstiä ja auttaa tutkijaa näkemään erilaisia sisällöllisiä rakenteita. (Kananen 2015, 163, 166.) Analyysin aikana aineiston litteroidusta tekstistä erottelin kolme tutkimuksen kannalta oleellista teemaa, joiden avulla pystyin jakamaan ja selkeyttämään tutkimuksen tuloksia. Nämä teemat tukevat myös tutkittua teoretietoa aiheesta. Teemat olivat:

1. Arvojen erot ja niiden toteutuminen
2. Kasvun tukeminen nuoren harrastuksessa
3. Isoja asioita tapahtuu nuoruusiässä.

Kerätty aineisto on käsitelty niin, että siitä on voitu saada ratkaisu tutkimusongelmaan. Tutkimus on tehty aineistolähtöisesti, jolloin tutkimuksen pääpaino on aineistossa. Apuna analyysissä on käytetty myös teorialähtöistä analyysiä. Tässä teorit ja mallit kuvaavat ilmiötä käsitteiden, tekijöiden ja muuttujien avulla, eli teoriasta johdetuista käsitteistä saadaan aineistolle ymmärrystä ja selityksiä. (Kananen 171–172.) Tutkimustyön teoriaosuuden tutkittuja käsitteitä kuten kasvatus, nuorisokasvatus, arvot, myötätunto ja vuorovaikutustaidot on peilattu haastatteluista saatuun aineistoon, jonka seurauksena on saatu pohjaa tutkimustuloksiin. Kirjattuihin tuloksiin olen nimennyt haastateltavien kommentteja anonymiteetin säilyttämiseksi lyhenteillä H1, H2 ja H3.

5 TULOKSET

5.1 Arvojen erot ja niiden toteutuminen

Tutkimuskysymys oli: Miten nuorten vanhemmat kokevat nuoren kasvatuksen ja kasvun tukemisen toteutuvan urheiluseurassa? Kaikki haastateltavat kokivat asian erittäin tärkeänä asiana. Haastateltavat kokivat yhteneväisesti kasvatuksen ja kasvun tukemisen alkavan jo hyvin nuorena iässä. Tässä tapauksessa kaikilla haastatelluilla vanhemmilla lapset olivat aloittaneet harrastuksen urheiluseurassa jo 3–4-vuotiaina. Tämä tarkoittaa sitä, että nämä nuoret ovat harrastaneet ja viettäneet paljon aikaa yhdessä tai useammassa urheiluseurassa yhtäjaksoisesti jo 12–14-vuotta nuoren iän mukaan. Yhdellä haastateltavalla (H1) vanhemmalla nousikin esiin tunteikas oivallus siitä, kuinka kauan ja paljon aikaa yhtäjaksoisesti heidän lapsensa ovat viettäneet vuosien varrella samassa seurassa leikkien, harjoitellen ja pelaten. Kyseinen haastateltava vanhempi ei kuitenkaan ollut ajatellut nuoren kasvatusta tai nuoren kasvun tukemista harrastuksessa näiden vuosien aikana, vaan miettinyt asiaa enemmänkin seuran arvojen ja käyttäytymismallien kautta. Nyt tehdyn haastattelun pohjalta haastateltava vanhempi sai nuoren harrastukseen liittyviin kasvatuskokemuksiin uuden näkökulman.

”Kyllä seuralla ja heidän valmentajillaan pitää olla ymmärrys nuorten kasvusta, kasvatuksesta, nuoruudesta ja sen tuomista haasteista” (H1)

Seuran arvot nousivat haastatteluissa yhtenäisesti isoksi puheenaiheeksi. Kaikki haastateltavat olivat samaa mieltä siitä, että seuroilla pitää olla vahvat omat arvot, joita toteutetaan käytännön toiminnassa. Haastateltavat myös totesivat, että seuroilla on omat arvot, ja niitä on myös käyty omilla seuroissaan omalla tavallaan läpi nuorten ja vanhempien kanssa. Haastateltavat (H1, H2, H3) kuitenkin totesivat arvojen usein olevan enemmänkin kirjoitettu seuran toimintaoppaisiin, kun että niitä toteutettaisiin jokapäiväisessä toiminnassa. Haastatteluissa tuli ilmi, että eri seuroissa on hyvinkin erilaisia arvoja ja toimintatapoja sekä erilaisia tapoja toteuttaa niitä arjessa, kuten esimerkiksi jääkiekossa, jossa arvomaailma ja lajikulttuuri ovat paljon kovempaa ja nuoren arkea kuluttavampaa kuin jalkapallossa. Tämä esiintyy esimerkiksi jatkuvana kovana kilpailuna ja kehityksen mittaamisena, sekä arjen toiminnassa myös kielenkäytössä ja huonona käytöksenä.

Haastatteluissa käy myös ilmi, että esimerkiksi jääkiekossa on edelleen todella syvällä ns. machokulttuuri ja erittäin kova jatkuva kilpailutilanne, joka taas luo jännitteitä niin valmentajalle kuin pelaajillekin. Lisäksi entisten pelaajien ja nykyisten valmentajien oppimat tavat valmentaa siirtyvät suoraan seuraaville sukupolville. ”He valmentavat niin kuin heitä on valmennettu”.

Lajeina jalkapallo ja jääpallo edustivat arvokulttuureilta pehmeämpää puolta. Haastateltava (H3) kertoo kuinka kilpaileminen ja tuloksiin tuijottaminen on taka-alalla seuratoiminnassa. Valmentajat pyrkivät ottamaan kaikki nuoret huomioon tasavertaisesti ja yleisiin käytöstapoihin kiinnitetään paljon huomiota seuran toiminnassa. Toisaalta yksi haastateltava (H1) sanoo kovan kilpailun kuuluvan kaikkiin urheilulajeihin ja sitä pitäisi myös valmentajien opettaa nuorille.

5.2 Kasvun tukeminen nuoren harrastuksessa

Kasvatusta ja kasvun tukemista otetaan haastateltavien vanhempien mukaan seuroissa jonkin verran esille, mutta ei tarpeeksi. Yksi haastateltava (H2) kertoo, että seurassa tuodaan ilmi ymmärrys nuoren kasvusta. Seuroissa ymmärretään, että nuoret kasvavat esimerkiksi fyysisesti hyvinkin eri tahdissa, ja heille luvataan kuitenkin tasa-arvoinen paikka joukkueessa. Tämä ei kuitenkaan haastateltavan mukaan toteudu käytännössä. Myöhemmin kehittyvät nuoret joutuvat pienemmälle peliajalle ja vähemmälle huomiolle joukkueessa, jossa nopeammin kehittyneet nuoret vievät kaiken huomion nopeudellaan ja fyysisellä kasvullaan. Haastateltava toteaa, että nuoret arvotetaan kehityksen mukaan jo hyvin nuorena. Tässä tapauksessa nuoren kasvua ei siis tueta tasavertaisesti muihin nuoriin nähden. Haastateltava toteaa, että lajissa, kuten jääkiekko on hyvin tärkeää olla isokokoinen ja nopea pärjätäkseen. Pitää olla kokonaisvaltaisesti hyvä, jotta saa tarvitsemaansa huomiota. Miten tämä sitten vaikuttaa esimerkiksi nuoren minäkuvaan ja käsitelläänkö näitä asioita joukkueen sisällä? Haastateltavan vanhemman mukaan ei käsitellä ja jos käsitellään, niin niistä asioista ei ainakaan puhuta vanhemmille.

Haastateltava (H2) toteaa, että on paljon asioita kasvun tukemiseen ja kasvatukseen liittyen, jotka jäävät pelaajan, eli nuoren oman tulkinnan varaan. Valmennukselta tulee päätökset peliajoista ja paikoista, eikä niiden syitä erikseen nuorelle avata. Haastateltavan mukaan asioista ei valmentajan ja nuoren välillä keskustella tarpeeksi. Nuoret taas ovat kertoneet vanhemmille, että valmentajan päätöksiä kunnioitetaan, eikä niitä kyseenalaisteta. Tämä on haastateltavan mukaan jääkiekkokulttuuria, jossa on varmasti eroja eri valmentajien ja seurojen välillä. Tähän liittyen Hellström (2010) kertoo nuoren tarvitsevan kehittyäkseen toisia nuoria rinnalle, mutta edelleen myös paljon aikuisen tukea ja ohjausta. Juuri aikuisen tulisi reagoida nuoren ongelmatilanteisiin oikealla tavalla leimaamatta nuorta. Selkeät rajat ja tarvittava oma tila saa nuoren kokemaan itsensä ja oman olonsa turvalliseksi. (Hellström 2010, 196.)

”Tuodaan ilmi, että seurassa ymmärretään kyllä nuorison kasvun tapahtuvan eri aikaan, pyritään huomioimaan

yksilöllisesti kaikki ja kaikille annetaan tasa-arvoisesti kaikkea. Oikeasti tämä ei toteudu.” (H2)

Haastateltavat kertovat, että urheilua harrastavat nuoret viettävät todella paljon aikaa yhdessä harjoituksissa ja peleissä sekä pelimatkoilla. Näin ollen valmennushenkilökuntaan kuuluvat ovat nuorille kuin perheenjäseniä. Haastatteluissa tulee ilmi, että nuoret itse arvottavat valmentajat korkealle. Heitä kuunnellaan ja uskotaan monissa tapauksissa jopa enemmän kuin omia vanhempia. Haastatteluun osallistunut vanhempi (H2) kertoo, että seuran valmentajilla on ehkä omaa uskomusta enemmän valtaa nuoriin kuin he itse arvaavatkaan. Tämä taas lisää valmentajien ja seurojen vastuuta nuoren kasvatuksesta.

”Kyllä valmentajilla tai ainakin ns. päävalmentajalla on joukkueessa valtava arvostus. Tai siis nuoret arvostavat ja kuuntelevat valmentajaa, kuin messiasta ja sitten näitä elämän ja pelin (jäähkiekon) totuuksia kuunnellaan kotona. Valmentajilla on varmasti ehkä jopa omaa uskomusta enemmän valtaa ja arvostusta kuin omilla vanhemmilla, tai siis siltä se ainakin välillä tuntuu.” (H2)

Kaikissa haastatteluissa kerrotaan nuorten saavan pääosin hyvää käyttäytymismallia. Yksi haastateltava (H2) kuitenkin toivoisi parempaa esimerkkiä valmentajilta esim. kielenkäyttöön ja käytöstapoihin. Siihen miten toiselle ihmiselle puhutaan. Näissäkin asioissa on haastateltavan mukaan menty jo parempaan suuntaan ja tähän on kiinnitetty enemmän huomiota. Haastateltava toteaa ymmärtävänsä, että valmentajatkin ovat vain ihmisiä ja kaikki ollaan erilaisia. Kuitenkin on kohtuullista nuorten vanhemmilta vaatia seuroilta ja valmentajilta vastuuta omasta käytöksestä joka tilanteessa, kun oma seura on edustettuna. Haastateltavan mukaan valmentajan esimerkki ja käytös peilaa suoraan seuran arvoihin ja tapaan toimia. Haastateltava toteaaakin, että urheiluseuran puolesta on suorastaan typerää katsoa valmennuksen asiatonta kielenkäyttöä tai käytöstä läpi sormien.

”Kyllä siellä välillä veet ja peet lentelee treeneissä ja peleissä aika kovasti (valmentajilta). Toisilta lähtee vähän helpommin. On se kuitenkin seuran edustamista ja miltä toiminta näyttää ulkopuolisille. Joissakin tilanteissa kyllä kuulostaa aika pahalta (kielenkäyttö)

ja sitä mieltii, et onko toi tarpeellista, kun ei se ainakaan peliesityksiin vaikuta.” (H2)

Yksi jalkapalloa harrastavan nuoren vanhempi (H3) kertoo haastattelussa kasvatuksen ja kasvun tukemisen olleen alusta lähtien vahvasti ihmiseksi kasvattamista. Valmentajan omalla tyylillä ja tavalla valmentaa on valtava merkitys lapseen ja nuoreen. Haastateltava kertoo yhdessä tekemisestä ja hyvästä käyttäytymismallista. Esimerkiksi kiroilua ei sallita missään tilanteessa seurassa. Valmentajat seurassa toimivat nuorelle lapsesta saakka esimerkkinä ja tässä seurakulttuurilla on suuri vaikutus. Ilmapiiri pidetään haastateltavan mukaan positiivisena ja kaikkia pyritään kehumään ja ottamaan vaatimallaan tavalla huomioon. Haastateltava kertoo myös, että välillä on tilanteita missä harrastuksessa keskitytään liikaa pelillisiin asioihin, jolloin nuori itse jää usein huomiotta. Kilpaurheilussa tämänkaltaisilta asioilta on kuitenkin vaikea välttyä. Haastateltava vanhempi kuitenkin toteaa, että aina löytyy asioita mitä seura ja valmentajat voivat parantaa ja tehdä, jotta joukkueen kaikki nuoret saisivat harrastuksessa tarvitsemaansa huomiota, motivaatiota ja kannustusta. Nuoren kasvun tukeminen näkyy haastateltavan mukaan myös siinä, että valmentajia aidosti kiinnostaa mitä nuorelle kuuluu. Valmentaja saattaa pysäyttää nuoren kadulla kysyäkseen mitä hänelle kuuluu. Myös jo harrastuksen lopettaneista nuorista ollaan kiinnostuneita ja kysellään heidän kuulumisiaan. Tämä on haastateltavan mukaan juuri sitä aitoa välittämistä nuoresta.

”Meiltä löytyy seurasta sellaisia valmentajia, jotka saattaa pysäyttää nuoren ja kysellä miten menee, eikä kysellä jaliksesta tai tuutko treeneihin vaan oikeesti miten menee. Se on mielestäni sitä oikeeta halua tietää miten nuori voi ja miten sillä menee vaikka koulussa tai kotona. Ja sit se nuori uskaltaa kertoa (valmentajalle) asioita kun ei oo niin virallista kaikki keskustelu.” (H3)

5.3 Isoja asioita tapahtuu nuoruusiässä

Haastatteluissa pyrin ohjaamaan haastateltavia vanhempia nimenomaan nuoren nuoruusiän vaiheisiin harrastuksessa. Aiheeseen päästyään vanhemmat pääsivät kertomaan kokemuksiaan juuri tästä hetkestä, kun oma

lapsi elää nuoruutta. Yksi haastateltava vanhempi (H2) kertoo, että jääkiekossa ollaan isojen asioiden äärellä juuri 15–16-vuotiaana. On jopa hyvin mahdollista, että nuoren pitkäaikainen harrastus joudutaan lopettamaan, koska hänelle ei enää löydy joukkuetta missä pelata. Tämä johtuu kovasta kilpailusta oman ikäluokan joukkueeseen. Jos tähän ei taitojen puolesta pääse, niin toista joukkuetta ei paikkakunnalta löydy. Järjestelmä vain toimii näin. Nuoren kannalta tilanne on hankala, koska paine päästä oman ikäluokan joukkueeseen on kova. Haastateltavan mukaan nuorta ei ole tarpeeksi valmistettu tämän kaltaiseen tilanteeseen, joka tulee yllättäen eteen juuri nuorelle muutenkin hankalassa murrosiässä. Tilanteesta voi haastateltavan mukaan jäädä nuorelle esimerkiksi huonouden tunne ja syrjäytyminen, koska kaverit ja arki vaihtuu väistämättä. Haastateltavan nuoren vanhempi korostaa järjestelmän heikkoutta. Nuorelta puuttuu tuki ja kasvun tukeminen kovan kilpailun ja paineen keskellä. Haastateltava kertoo tietävänsä myös esimerkkitapauksia, joissa nuori on jäänyt ns. tyhjän päälle harrastuksen yhtäkkiä loputtua ja ajautunut ”vääriin piireihin”. Harjoitukset ja pelimatkat ovat muuttuneet hengailuksi kaupungilla ja on ajaututtu pähteisiin. Nikanderin (2009) mukaan eteenkin nuoret urheilijat vertaavat omaa osaamistaan vahvasti toinen toisiinsa. Valmentajan tehtävänä on luoda oikeanlainen motivaatioilmasto joukkueeseen, missä yhdenkään nuoren ei tarvitse kokea huonommuuden tunnetta. Tärkeintä nuorelle on onnistumisen tunteet ja elämykset, joita osallistuminen kilpailuihin ja peleihin tarjoavat. Valmentajan tehtävänä on löytää nuorelle juuri sen hetkisen tason mukaisia haasteita. (Nikander 2009, 350–351.)

*”Jääkiekossa ollaan isojen asioiden äärellä
jo 15–16-vuotiaana.
Jatkuuko harrastus? Pääseekö joukkueeseen?
Mitä sitten tämän jälkeen? (H2)*

Yhdellä haastateltavista vanhemmista (H3) oli selvä kanta seurakulttuurista ja sen vaikutuksista nuoreen. Hänen mukaansa nykynuoret eivät enää kestä, eikä tarvitse kestää ja ymmärtää ns. vanhan liiton valmennuskulttuuria. Isot auktoriteetit ja käskyttävä valmennuskulttuuri on kestämaton yhtälö nuorelle, joka on kasvanut päättämään omista asioistaan ja tekemään asioita omassa tahdissaan, haluamallaan tavalla. Lintusen ja Kuuselan (2009) mukaan valmentajilla tulisikin olla entisestään parempia ja toimivampia vuorovaikutusta

edistäviä malleja ja käytäntöjä. Tarvitaan toimiva luotu ympäristö, joka tarjoaa nuorelle harrastajalle emotionaalista hyvinvointia, tukee turvallisuuden kokemuksia ja vähentää nuoren stressiä arjessa. Valmentajalla tulisi olla myönteinen suhde kaikkiin nuoriin harrastajiin, jossa osoitettaisiin aitoa kiinnostusta kunnioittavasti kaikkia joukkueen jäseniä kohtaan tasapuolisesti. (Lintunen & Kuusela 2009, 180–181.) Haastateltava (H3) myös kyseenalaistaa sen, kuka vanhempi enää haluaa laittaa lapsensa kalliiseen harrastukseen, missä kilpailu on todella kovaa jo nuorena, ja missä käsketään ja huudetaan illasta toiseen. Vanhempi kertoo omista kokemuksistaan, kun ennen vanhaan haluttiin karaista lapsia viemällä heidät eri urheilulajeihin ikään kuin oppimaan käyttäytymään, mutta nykyään vanhemmat ajattelevat enemmän lapsen omaa halua ja sitä kautta lapsen ja nuoren hyvinvointia. Haastateltavan mukaan myös vanhempien vaatimustaso oman lapsensa kasvun tukemisesta on nykypäivänä paljon kovempi. Halutaan palvelua ja vastinetta harrastusmaksuille.

*”Nuori viedään kalliiseen harrastukseen,
mistä tullaan sitten tippa linssissä kotiin, joka ilta.
Ja tästä sitten pitäisi vielä maksaa
hirveitä summia ja kenelläkään
ei ole kivaa” (H3)*

Nuoren kasvun tukemisessa haastateltavilla oli selviä eroavaisuuksia. Jalkapalloa ja jääpalloa harrastavien nuorten vanhemmat ilmaisivat juuri nuoruudessa tapahtuvien tärkeiden hetkien menevän pääosin hyvin näissä lajeissa. Seuroissa on selkeä jatkumo nuoren urheilijan harrastukselle, eikä menestyspaineet pääse kasvamaan liian suuriksi. Valmennuskulttuureissa on haastateltavien vanhempien mukaan suuria eroja sekä lajien, seurojen, että valmentajien välillä. Pääosin kaikissa lajeissa eri ikäluokissa kasvatus otetaan eri tavoin huomioon. Aihe on haastateltavien vanhempien mukaan vaikea toteuttaa, jos nuorten kanssa urheiluharrastuksissa toimivat ihmiset eivät ole jatkuvasti asian ytimessä, eli ajattele kaiken aikaa nuoren kasvua ja sen tukemista toiminnassa. Myös nuorten kasvun tukemiseen liittyviä koulutuksia kaivataan haastateltavilta vanhemmilta urheiluseuroihin, jotta asia tulisi enemmän tietoiseksi kaikille seuratyöntekijöille. Huippu tyyppejä on yhden haastateltavan (H1) mukaan seuroissa olemassa, mutta jatkuvaa panostusta

ja seurojen selkeää linjausta nuorten kasvatuksesta ja kasvun tukemisesta ei ole, eikä se näin ollen pääse toteutumaan arjen tekemisessä.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että nuorten kasvatusta ja kasvun tukemista urheiluharrastuksessa esiintyy hyvin vaihtelevasti ja eri tavoin. Kolmesta haastateltavasta vanhemmasta vain yksi oli haastattelun analyysin perusteella tyytyväinen oman nuorensa kasvatukseen ja kasvun tukemiseen kyseisessä urheiluseurassa. Toisaalta taas haastattelun analyysin perusteella tulokset näyttävät, että nuoren kasvatusta ja kasvun tukemista ei olla kaikkien haastateltavien osalta osattu edes syvällisemmin ajatella nuoren harrastuksessa. Vasta haastattelun alkuvaiheessa tutkimusaiheeseen perehtyminen lisäsi haastateltavien ymmärrystä ja käsitystä oman nuoren kasvatuksesta ja kasvun tukemisesta urheiluharrastuksessa. Tuloksissa ilmeni kuitenkin yhtenäinen vanhempien huoli nuorten kasvun tukemisen tärkeydestä ja toisaalta tämän puutteesta urheiluharrastuksessa.

Tuloksista heräsi kysymyksiä urheiluseurojen arvomaailmoista ja yleisesti seura- ja toimintakulttuurista. Tutkimuksessa selvisi, että jääkiekko on lajina paljon kovempi maailma nuorelle kuin vastaavasti jalkapallo tai jääpallo. Jääkiekko esiintyi tutkimuksessa äärimmäisen kilpailulliseksi ja seurakulttuuriltaan kovaksi ympäristöksi nuorelle, jossa arki pyörii todella vahvasti eri mittareilla tuloksissa ja kehittämisessä. Tutkimuksen tuloksissa puhuttiin myös jääkiekossa edelleen vaikuttavasta ”machokulttuurista”. Tutkimuksen mukaan jääkiekkoharrastuksessa nuorella on kovat paineet menestyä ja pelkästään joukkueessa pysyminen on kovan työn takana ja henkisesti raskasta koko perheelle. Tämä asia osaltaan selittää lajien välisiä eroja arvoissa ja tavassa toimia urheiluseurassa. Ihme (2009, 23) kertoo arvojen näkyvän yksinkertoisesti siinä, mitä me ihmiset pidämme tärkeänä. Myös ihmiskäsityksemme perustuu meille itsellemme tärkeänä pitämillemme päämäärille, eli arvoille. Aina ihmisiä kohdatessamme olemme joka päivä tekemisissä oman ihmiskäsityksemme kanssa. Näin tapahtuu, vaikka emme olisi siitä edes itse tietoisia. Kysymys kuuluukin, että onko ihmiskäsitys muuttumassa ja ihmisen arvokkuus häviämässä.

Haastateltavat vanhemmat totesivat harrastuksen olevan välillä henkisesti todella rankkaa nuorelle. Vastapainona tuloksista käy selville, että urheiluseuroissa ei ole tätä asiaa huomioitu tarpeeksi nuoren kasvun tukemisen kannalta. Tähän aiheeseen viittasin jo aiemmin tämän tutkimuksen sivulla 18, missä Nikanderin (2009, 350–351) mukaan tämä on kilpaurheilun yleisenä haasteena varsinkin joukkuelaisissa. Tämä voi johtaa liiallisen ja vääränlaisen kilpailullisen oppimisympäristön syntymiseen ja sitä kautta jopa nuoren urheiluharrastuksen lopettamiseen.

Vastaavasti jalkapallossa ja jääpallossa haastateltavilta saatiin pääosin myönteistä palautetta seurakulttuurin vaikutuksesta nuoreen ja hänen kasvuunsa. Tutkimuksen perusteella nuori saa jalkapallossa ja jääpallossa enemmän yksilöllistä huomiota ja sen myötä kasvua tukevaa vaikutusta. Tutkimus osoittaa, että näissä lajeissa paine menestyä ja pärjätä ei kasva nuorella harrastaessa liian kovaksi. Varsinkin jalkapallossa on tutkimuksen mukaan vahva käsitys nuoren kasvusta ja hyvinvoinnista myös lajitaitojen ulkopuolelta. Tutkimuksessa selviää, kuinka vanhemmat arvostavat ja huomaavat harjoituksissa ja seuratoiminnan ulkopuolella tapahtuvia pieniä asioita nuoren kasvun tukemiseen liittyen. Esimerkkinä tuli tutkimuksessa esiin aito kiinnostus nuoresta ja hänen hyvinvoinnistaan. Tutkimustulos viittaa siihen, että jalkapallossa toteutuisi nuoren kasvun tukeminen paremmin kuin muissa joukkuelajeissa. Täytyy kuitenkin muistaa, että tutkimushaastattelun otanta oli pieni ja tämän vuoksi tulosten yleistäminen eri lajien välillä ei ole mielekäästä.

Tutkimuksen tulosten perusteella kävi myös ilmi seuratyöntekijöiden oman arvomaailman ja eettisyyden suuri vaikutus nuoreen, nuoren kasvatukseen ja kasvun tukemiseen urheiluseurassa. Kuinka kohdata nuori urheiluharrastuksessa? Cederlöf toteaaakin (2017) vuorovaikutuksen ja nuoren kohtaamisen olevan jo itsessään eettisyyden lähtökohta ja mahdollisuus. Nuoren kohtaamisessa tulisi lähtökohtaisesti pyrkiä aina hyvän elämän tukemiseen, eli eettisyyteen. (Cederlöf 2017, 68–69.) Tutkimuksen tulosten perusteella nuorten kasvatus ja kasvun tukeminen urheiluharrastuksessa yksilöityy pitkälti hyvään valmentajaan, ja hänen tapaansa toimia nuorten

kanssa. Tämän työn teoriaosuuden sivulla 16 sivusin tätä aihetta nuorten valmentajan vuorovaikutustaidoilla, missä Lintusen ja Kuuselan (2009) mukaan valmentajalla täytyy olla tavoitteena muukin kuin fyysisyyden ja taktisenaidon opettaminen ja arvostaminen. Emotionaalinen hyvinvointi nuorten harrastuksessa tukee nuorten turvallisuuden kokemuksia ja vähentää nuoren stressiä. Valmentajan myönteinen suhde nuoreen, aito kiinnostus, kunnioittava ja oikeudenmukainen vuorovaikutus mahdollistaa nuoren tasapainoisen kasvun ja kehityksen urheilijana. (Lintunen & Kuusela 2009, 180-181.)

Tutkimuksen tulosten mukaan urheilulajista riippumatta nuorten kanssa tiiviisti toimivat aikuiset antavat aina pelkällä läsnäolollaan nuorelle vahvasti mallia ja eritasoisista tukea omalla käyttäytymisellään ja toimintatavoillaan. Tässä haastateltavien vanhempien mukaan yhdistyy aina seurakulttuuri, seuran toimintatavat ja seuratyöntekijöiden, kuten valmentajien oma osaaminen, arvot, eettisyys ja omat kokemukset. Esiin otettiin myös kielenkäyttö, kun puhuttiin käyttäytymismallista. Tulosten mukaan vanhemmat kiinnittävät paljon huomiota valmentajien puhetapaan ja käytökseen. Tutkimuksessa tulee ilmi se, kuinka paljon nuoret viettävät aikaa joukkueen parissa ja saavat sieltä käyttäytymismalleja itselleen. Valmentajalla voi tutkimuksen mukaan olla jopa suurempi vaikutus nuoreen, kuin hänen omilla vanhemmillaan. Tämän tuloksen perusteella voidaan taas todeta, että urheiluseuroilla on todella suuri vastuu nuoren kasvun tukemisesta.

Nuorten vanhemmat haluaisivat tutkimuksen tulosten mukaan urheiluseuroihin enemmän konkreettisia tekoja nuorten kasvattamiseen ja kasvun tukemiseen. Kokemusten mukaan ns. ”hyviä tyyppejä” löytyy, mutta urheiluseuroilta puuttuu selkeä linjaus siitä, kuinka nuorten kanssa tulisi toimia kasvuun ja nuoruuteen liittyvissä asioissa, ja millä tavoin nuorten kasvu ja siihen liittyvät asiat otettaisiin yleisesti huomioon ja toteutettaisiin toiminnassa. Tulosten mukaan myös kaikkien seuratyöntekijöiden kouluttaminen nuorten kasvatukseen ja sen tukemiseen koettiin hyvänä ja tarpeellisena toimintana.

7 POHDINTA

Tämä tutkimus antoi paljon ajatuksia ja vastauksia nuorten kasvun tukemisesta ja toteutumisesta urheiluseuratoiminnassa. Nuoret ovat edelleen tavallaan väliinputoajia, kun puhutaan kasvatuksesta. Urheilua harrastava pieni lapsi saa useasti urheiluseurassa tarvitsemansa huomion, tai tämä asia ainakin on otettu vakavasti ja ensisijaisesti huomioon toimintaa suunniteltaessa. Ja niin pitääkin ottaa. Ongelmana on se, että nuoria pidetään urheiluseuroissa yleisesti pieninä aikuisina, joiden kasvatusvaiheiden luullaan olevan jo ohitettu, ja näin ollen voidaan keskittyä täysin taktisiin ja fyysisiin osa-alueisiin.

Tämä tutkimus on tärkeä, koska tutkimus osoittaa urheiluseuroissa esiintyvää suurta tietämättömyyttä nuorten kasvuun ja kasvun tukemiseen liittyen. Tutkimus osoittaa myös, kuinka paljon monisyisiä ongelmia voi esiintyä urheiluharrastuksessa tapahtuvan puutteellisen kasvun tukemisen seurauksena. Nuoret tarvitsevat paljon tukea kasvuun murrosiässä ja sen kynnyksellä, ja vastuu tästä eri urheiluseuroissa ei voi olla vain osaavien valmentajien ja ns. hyvien ihmistyyppien harteilla, kuten tässäkin tutkimuksessa tuli ilmi. Urheiluseuroihin tarvitaan koulutusta ja osaamista, sekä ennen kaikkea tämän kaiken viemistä käytännön toimintaan. Myös nuorten mielenterveyden kannalta kasvun tukeminen on äärimmäisen tärkeää. Elämme yhteiskunnassa sellaista aikaa, missä nuoret voivat pahoin moninaisista eri syistä. Urheiluseuroilla olisi hyvä mahdollisuus puuttua ja vaikuttaa läheltä suoraan nuoren elämään välittämällä ja olemalla aidosti läsnä. Urheiluseuroissa nuoret kerääntyvät samaan paikkaan harrastamaan ja viettämään aikaa yhdessä, joten tämä mahdollisuus tulisi hyödyntää edistämällä seuratoimintaa tai viemällä nuorisotyötä suoraan seuratoimintaan.

Tutkimuksessa oli mukana vain kolmen nuoren vanhempi kertomassa omista kokemuksistaan oman nuoren urheiluharrastuksesta. Näin ollen ei vielä ole voitu saada laajaa kokonaiskuvaa nuorten kasvatuksesta ja kasvun tukemisesta urheiluseuratoiminnassa. Tutkimus antaa kuitenkin hyvin viiteitä piilevästä ja laajasta ongelmasta urheiluseuroissa, joka on ainakin osittain sivutettu. Tutkimuksessa selvisi hyvinkin yksityiskohtaisesti urheiluseuroissa

toiminnan tasolla tapahtuvista uhkista nuorten kasvulle ja kehitykselle. Ammatillisesti voidaan puhua jopa nuorten syrjäytymiseen liittyvistä laajoista yhteiskunnallisista ongelmista.

Tutkimusta voitaisiin jatkaa ja syventää myös nuorten omasta näkökulmasta, kuten esimerkiksi siten millä tavoin nuorille itselleen kasvun tukeminen ja kasvatus näkyy urheiluseuratoiminnassa. Tutkimuksesta käy kyllä hyvin ilmi nuorten vanhempien kertomana esimerkiksi seurajoukkueen arvomaailmaan liittyviä asioita, mutta mikä on todellisuudessa nuoren oma mielipide tutkittavasta aiheesta. Tutkimus osoittaa myös sen, että nuoret eivät tästä aiheesta juurikaan ole avautuneet kotona vanhemmilleen. Aiheesta ei puhuta, koska sitä ei ehkä ymmärretä tarpeeksi hyvin. Nuoret ikään kuin tyytyvät siihen toimintaan mitä heille tarjotaan, oli se sitten mieleistä tai epämiellyttävää. Nuorten oma käsitys kasvatuksesta ja kasvun tukemisesta urheiluharrastuksessa on myös todennäköisesti hyvin erilainen, kuin vanhempien tai ilmiötä tutkivien kasvatusalan ammattilaisten. Lisätutkimuksena aiheeseen liittyen voisi olla myös tavoitteet ja toimintaohjeet urheiluseuroille nuorten kasvatukseen, sen tukemiseen ja näiden toteutumiseen. Tämä olisi ajankohtainen ja urheiluseuroille hyödyllinen tutkimuksellinen kehittämistyö. Tällä tavoin voitaisiin myös edesauttaa näiden hienojen tavoitteiden siirtymistä oikeasti käytännön toimintaan.

Yhteisöpedagogin näkökulmasta katsottuna urheiluseuroilla olisi selkeä tarve saada nuorten kasvun ja ohjaamisen ammattilaisia mukaan toimintaan. Yhteisöpedagogilla nuorisotyön ammattilaisina on hyvät lähtökohdat koulutuksen ja osaamisen puolesta kehittää valmennuksen tueksi työkaluja nuorten parempaan huomioimiseen lajitaitojen ulkopuolelta. Yhteisöpedagogi on myös seura- ja yhdistystoiminnan moniosaaja. Tänä päivänä onkin ilo todeta, että monissa seuroissa toimintaa johtaa koulutukseltaan juuri yhteisöpedagogi, jolla on oikeat työkalut puuttua ja ohjata seuratyötä oikeaan suuntaan nuorten kasvun ja kehityksen kannalta.

LÄHTEET.

Cederlöf, P. 2017. Eetos, ihminen ja etiikka – näkökulmia nuorisotyöstä ja nuorisotyölle. Teoksessa Hoikkala, T & Kuivakangas, J. (toim.) 2017. Kenen Nuorisotyö? Yhteisöpedagogin kentät ja mahdollisuudet. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Dettmann, H. & Taatila, H. (toim.) 2021. Kopautuksia. Kirjoituksia elämästä ja urheilusta. 1. painos. Helsinki: WSOY.

Gilbert, P. 2015. Myötätuntoinen mieli. Uusi näkökulma arjen haasteisiin. 1.painos. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Hakkarainen, H., Jaakkola, T., Kalaja, S., Lämsä, J., Nikander, A. & Riski, J. 2009. Lasten ja nuorten urheiluvalmennuksen perusteet. 1. painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino.

- Heikinaro-Johansson, P., Huovinen, T. & Kytökorpi, L. (toim.) 2002. Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan. 1. painos. Jyväskylän yliopiston liikuntakasvatuslaitos. Porvoo: WSOY.
- Heikinaro-Johansson, P. & Huovinen, T. (toim.) 2007. Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan. 2. painos. Jyväskylän yliopiston liikuntakasvatuslaitos. Porvoo: WSOY.
- Hellström, M. 2010. Sata sanaa kasvatuksesta. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hoikkala, T. 2010. Alkulauseet. Teoksessa Nivala, E. & Saastamoinen, M. (toim.) 2010. Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto. Toinen uusittu painos. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hoikkala, T. & Kuivakangas J. (toim.) 2017. Kenen nuorisotyö?. Yhteisöpedagogin kentät ja mahdollisuudet. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 42. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 196. Kustannustoimitus: Katja Tiilikka.
- Hoikkala, T & Sell, A. (toim.) 2008. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. 2. muuttumaton painos. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvoori, J. (toim.) 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Tallinna: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino.
- Hämäläinen, P. 2021. Myötätuntoinen valmennus. Helsinki: Minerva kustannus Oy.
- Hämäläinen, P. 2012. Voittoon. Mentaalivalmennusta jääkiekkoilijoille ja muille tavoitteellisille. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Ilme, I. 2009. Arviointi työvälineenä. Lasten ja nuorten kasvun tukeminen. PS-kustannus. Juva: WS Bookwell Oy.
- Ilmanen, K. 2017. Arvot liikuntakasvatuksessa. Teoksessa Jaakkola, T., Liukkonen, J. & Sääkslahti, A. (toim.) 2017. 2. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Jaakkola, T. 2009. Valmennuksen pedagogiikka ja didaktiikka lapsilla ja nuorilla. Urheilijan motivointi. Teoksessa Hakkarainen, H., Jaakkola, T., Kalaja, S., Lämsä, J., Nikander, A. & Riski, J. 2009. Lasten ja nuorten urheiluvallennuksen perusteet. 1. painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino.
- Jaakkola, T., Liukkonen, J. & Sääkslahti, A. (toim.) 2017. Liikuntapedagogiikka. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kallio, E. 2005. Kasvatus hajoavassa arjessa. Nuorten arvot ja moraalikasvatuksen mahdollisuudet. Koulutuksen tutkimuslaitos. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä: ER-paino Oy.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Suomen Yliopistopaino Oy. Jyväskylä: Juvenes Print.

Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A. R. & Rauskuputtinen, H. (toim.) 2006. Kasvatusvuorovaikutus. Vaajakoski: Gummerus.

Koivisto, K., Kukkola, J., Latomaa, T. & Sandelin, P. (toim.) 2014. Kokemuksen tutkimus IV. Annan kokemukselle mahdollisuuden. Vantaa: Hansaprint Oy.

Konttinen, N. 2024. Urheiluseurojen rooli lasten ja nuorten psykososiaalisen kasvun tukijana on merkittävä. Huippu-urheilun instituutti KIHU. Verkkojulkaisu. Saatavissa: <https://kihu.fi/kihu-syke/urheiluseurojen-rooli-lasten-ja-nuorten-psykososiaalisen-kasvun-tukijana-on-merkittava/> [viitattu: 7.4.2025].

Kokko, S. 2017. Liikuntakasvatus organisoidussa urheilussa. Teoksessa Jaakkola, T., Liukkonen, J. & Sääkslahti, A. (toim.) 2017. 2. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Leskisenoja, E. & Sandberg, E. 2019. Positiivinen pedagogiikka ja nuorten hyvinvointi. PS-Kustannus. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Lintunen, T. & Kuusela, M. 2009. Vuorovaikutuksen edistäminen liikuntaryhmissä. Teoksessa Rovio, E., Lintunen, T. & Salmi, O. (toim.) 2009. Ryhmäilmiöt liikunnassa. Liikuntatieteellinen seura julkaisu nro 163. Tampere: Esa Print Oy.

Lesojeff, H., Purjo, T., Tervahauta, M. & Videnoja, K. 2013. Kasvatus arvoihin – Arvoa kasvatukseen. Non Fighting Generation ry. Tampere: Yliopistonpaino – Juvenes Print.

Lämsä, J. 2009. Lasten ja nuorten urheilu yhteiskunnassa. Teoksessa Hakkarainen, H., Jaakkola, T., Kalaja, S., Lämsä, J., Nikander, A. & Riski, J. 2009. Lasten ja nuorten urheiluvalmennuksen perusteet. 1. painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino.

Nieminen, J. 2010. Puuttuva lenkki – Nuorisokasvatus tieteen kentässä, kasvatuksen teoriassa ja nuorisotyön kehyksessä. Teoksessa Nivala, E. & Saastamoinen, M. (toim.) 2010. Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto. Toinen uusittu painos. Helsinki: Yliopistopaino.

Nikander, A. 2009. Valmennuksen psykologia ja didaktiikka käytännössä. Lasten ja nuorten valmennuksen toteutusperiaatteita. Teoksessa Hakkarainen, H., Jaakkola, T., Kalaja, S., Lämsä, J., Nikander, A. & Riski, J. 2009. Lasten ja nuorten urheiluvalmennuksen perusteet. 1. painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino.

Nivala, E. & Saastamoinen, M. (toim.) 2010. Nuorisokasvatuksen teoria. Perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusseura/ Nuorisotutkimusverkosto. Helsinki: Yliopistopaino.

Palonen, M & Kylmä, J. 2022. Avoin haastattelu ja teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä laadullisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. Verkkojulkaisu. Saatavissa: <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128992/78035> [viitattu 14.1.2025].

Pessi, A., Martela, F. & Paakkanen, M. 2017. Myötätunnon mullistava voima. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Rovio, E., Lintunen, T. & Salmi, O. (toim.) 2009. Ryhmäilmiöt liikunnassa. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisu nro 163. Esa Print Oy. Tampere.

Ruusuvuori, J & Tiittula, L. (toim.) 2005. Haastattelu tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Gummerus kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Siljander, P. 2002. Systemaattinen johdatus kasvatustieteeseen. Keuruu: Otavankirjapaino Oy.

Siljander, P. 2014. Systemaattinen johdatus kasvatustieteeseen. Peruskäsitteet ja pääsuuntaukset. Vantaa: Hansaprint Oy.

Sinisalo-Juha, E. 2024. Nuorisotyöntekijä ihmisoikeuskasvattajana. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Turku: Hansaprint.

Suomen Olympiakomitea ry. 2018. Kasvata urheilijaksi. Verkkojulkaisu. Saatavissa: https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2021/05/a5fa0305-ok_kasvata-urheilijaksi_sahkoinen.pdf [viitattu 13.5.2024].

Suomen valmentajat ry. 2024. Verkkojulkaisu. Saatavissa: <https://www.suomenvalmentajat.fi/arvostus/valmentajalla-on-valia-kampanja/> [viitattu 24.7.2024].

Vuohelainen, E. & Tapio, M. 2017. Hyvän kautta! Yhteisöpedagogi ja hyvinvoinnin edistäminen. Teoksessa Hoikkala, T. & Kuivakangas, J. (toim.) 2017. Kenen nuorisotyö? Yhteisöpedagogin kentät ja mahdollisuudet. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Värri, V-M. 2000. Hyvä kasvatusta, kasvatusta hyvään. Akateeminen väitöskirja. Matemaattisten tieteiden laitos. 3. korjattu painos. Tampere: City Offset Oy.

LIITTEET

LIITE 1

HAASTATTELURUNKO

- K1 Miten näet/ koet nuorten kasvatuksen ja kasvun tukemisen toteutuvan urheiluseurassa?
- K2 Millä tavoin tämä näkyy konkreettisesti toiminnassa?
(harjoitukset, pelit, pelimatkat, muu toiminta seurassa)

K3 Kuka tai ketkä kaikki osallistuvat kasvatustoimintaan ja kasvun tukemiseen? Miten?